

Načela vsak četrtek in vsej s poštnino vred ali v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 82 D, pol leta 16 D, četrtek leta 8 D. Izven Jugoslavije 56 D. Naročnina se pošlje na upraviteljstvo Slov. Gospodarja v Mariboru, Koroška cesta 5. List se do pošilja do odgovoda. Naročnina se plačuje v naprej. — Telefon interurban št. 113.

Posamezna številka stane 1-50 din.

Poštnina plačana v gotovini.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

32. številka.

MARIBOR, dne 23. julija 1925.

59. letnik.

Radičevci vstopili v Pašičevo vlado.

Kar pred pol letom ne bi mogel nihče verjeti, to se je zgodilo: Radičevci so se pridružili Pašičevi vladi. Početkom prejnjega tedna je bil dogovor med srbskimi radikali in Radičevci sklenjen in podpisani. Nasledek tega je bil, da je Pašič poslal Pribičeviča in Žerjava v penzion in je sprekel v vlado Radičevce, kateri so dobili 4 ministrske sedeže.

Svet se obrača. Štefan Radič je vsa leta po preobratu kričal po shodih in je na dolgo in široko pisaril po časnikih: »Republika — vsemu svetu dika!« »Živila naša mirotvorna človečanska hrvatska seljaška republika!« Enake blesteče izraze so uporabljali tudi pri nas na Slovenskem gostobesedni Radičevi priganjači. Pred volitvami nisi slišal druga, nego samo besede »republika, republika in zopet republika.«

In danes! Štefan Radič in njegova stranka ni samo, da je popolnoma zavrgla svojo »republiko«, ampak danes priznava monarhijo, centralistično ustavo, se laška dvor, Radičevi ljudje hidijo pogosto celo na dvor na kosilo in so postali Pašičevi debeli priatelji.

Dne 26., ozir. 27. marca 1925 sta voditelja Radičeve stranke dr. Šuperina in Pavle Radič v narodni skupščini izjavila, da Hrvati-Radičevci priznavajo vidovdansko ustavo, da ne marajo biti več republikanci, da priznavajo kralja, odobravajo sedanjo ureditev in upravo države, priznavajo armado ter celo izjavil, da Radičeva stranka zahteva, naj traja vojaška dolžnost za moške do smrti . . .

Kaj je Radičevce spravilo do tega, da so se odpovedali »republiki« in da so postali poslušni pomočniki Pašičevi?

Želja, da postanejo ministri in da pridejo do kralja. Cele mesece so se pogajali s srbskimi radikali, s Pašičem in njegovimi zaupniki. Radičevci so opustili zahtevo po samostojnosti Hrvatske, ali kakor so jo imenovali: »mirotvorno republiko«, izdali so svoje zavezničke Slovence, Davidoviča in poštene Hrvate, ter so sklenili s Pašičem kravjo kupčijo. Samo da bi bili imenovani za ministre, ter da bi Štefan Radič bil izpuščen iz zapora in da bi se mu zopet dobro godilo.

Jako zančilna za Radiča in njegovo politiko je njegova izjava ali boljše rečeno, cela vrsta izjav, ki jih je 17. julija objavil beograjski dnevnik »Politika«. V teh izjavah se Radič odpoveduje reviziji ustave. »Mi ne zahtevamo«, tako izjavlja, »revizije ustave, temveč sprememamo stališče g. Pašiča, da se ustava preizkusí 1, 2, 3 ali več let, potem pa se naj spremeni po narodni po-

trebi, ako se pokaže, da je potrebno.« Radič se je odpovedal avtonomiji: »Sporazum pomenja, da Srbi in Hrvati dobijo svojo državo, kjer se čutijo Srbi, kakor se že čutijo, in Hrvati kot v svoji hiši. V svoji hiši biti, pomenja biti gospodar. To morajo čutiti naši široki sloji, a to bodo čutili v samoupravi. Tega mnogi ne razumejo, tega ne razumejo niti zajedničarji. Zato oni niso prav razumeli, da ni važna državnopravna avtonomija, marveč je važna samouprava in da se ta ustvari po potrebah kmeta, kakor se to pokaže v praktičnem življenju.« Tako daleč je šel v svojem popuščanju, da je izjavil: »Morda ne bomo več hoteli niti samouprave, morda bomo postali i centralisti.«

Radič se je odpovedal republikanizmu. Ako je agitiral z republiko, je to po njegovih lastnih besedah bila samo demagogija. »Jaz sem«, tako, je Radič doslovno izjavil, »že za časa Davidovičeve vlade govoril našim in zajedničarjem: postali bomo monarhisti, vsi bomo prisegli kralju, ko minejo volitve.«

Radič se odpoveduje Srbom na ljubo celo katoliški veri. Njegove besede se doslovno glasijo takole: »Naš hrvatski narod se nikdar ne bo popolno zlil s srbskim narodom, dokler se Hrvati ne oslobodijo Rima, in to popolnoma. Jaz sem vedno razmišljal o tem, da je treba ustvariti hrvatsko cerkev, neodvisno od Rima, nacionalno cerkev, katera bi se lahko tekom časa spojila s srbsko pravoslavno cerkvijo. Znate, jaz mislim, da ni popolnega naravnega ujedinjenja brez verskega ujedinjenja. Zato mi, kateri hočemo, da izgradimo ali vsaj ustvarimo predpogoje za popolno duhovno hrvatsko-srbsko edinstvo, moramo ustvariti svojo vero. Naravno, da to sedaj ni aktualno, prešli bodo prej rodomi. Naš rod bi mogel izpolniti vsaj eden predpogojo, in to je, da se Hrvati oslobodijo Rima. To se bo zgodilo v par letih, ako bomo Hrvati in Srbi složni in uredimo državo.«

Kdor čita te izjave, se mora zgražati nad cinizmom (držnostjo) človeka, ki se imenuje voditelja hrvatskega naroda. Marsičesar bi se nadejali od tako vrtoglavega in sebičnega moža, kakor je Štefan Radič. Toda kaj takega bi ne bili nikdar pričakovali. Tako kakor Radič, ni noben ponikal hrvatskega naroda, odkar obstoji naša država. Mi pomilujemo bratski hrvatski narod, ki praznuje letos tisočletnico svojega hrvatskega kraljestva, da ima takšnega voditelja. Čimprej izgine ta mora, ki se imenuje radičevizem, iz hrvatskega naroda, tem bolje za narod. Dokler pa ta mora ne izgine, bo narod stal hlapec velesrbskega centralizma in nadvladstva.

Darujte za spomenik vojnim žrtvam, ki počivajo na pokopališču v Pobrežju pri Mariboru!

LISTER.

Zgodbe napoleonskega vojaka.

Francoski spisal Erckmann-Chatrian; preložil Al. B.

17

»Jože«, mi je rekel, »le varuj se in ne jemlj zdravil, ki ti jih dajo . . . Požiraj le to, kar pozaš . . . Kar slabosti, ni nič prida. Ko bi nam vsak dan dali steklenico dobrega vina, bi bili kmalu zdravi. Seveda je boljše zanje, da nam s periščem ničvrednega, na vodi kuhanega zelja kvarijo želodec, namesto da bi nam dali vina.«

Ko sem mu rekел, da se bojim vročice in vsega, kar vidim, je napravil nevoljen obraz, me gledal z velikimi, svimi očmi ter rekel:

»Jože, ali se ti meša, da se bojis? Ali je mogoče, da bi dva takata korenjaka, kakor sva midva, umrila v bolnišnici? Kaj še . . . to si kar iz glave izbij!«

Pa je govoril prazne besede — zdravniki so vsako jutro, ko so hodili okrog, našli po sedem do osem mrtvih. Ta je dobil vročinsko bolezni, drugi se je prehladil, konec pa so bila vedno nosila, s katerimi so prihajali mimo bolniški strežniki. Človek nikoli ni vedel, ali naj ga zebe, ali naj mu bo vroče, da bo prav zanj.

Zimmer je rekel:

»Vsega so kriva slaba zdravila, Jože, ki jih sestavljajo zdravniki. Ali vidiš tam-le tistega dolgina? Ta se lahko pobaha, da je pomoril več ljudi kot top. Skoro bi rekel, da je nabit s kartecami in mu zažigalnica vedno gori. In tisti mali rusolasec tam-le? Jaz, če bi bil cesar, bi ga poslal k Prusom in Rusom: več ljudi bi pobil, kot cel armadni zbor.«

Gotovo bi me bil s takimi šalamami spravil v smeh, ko bi ne bil vedno videl nosilnice.

Cez tri tedne se je moja kost v pleču zopet pričela čeliti, rani sta se počasi manjšali in skoro nobenih bolečin nisem čutil več. Rane od sablje, ki jih je imel Zimmer na

roki in rami, so se tudi dobro celile. Vsako jutro so nam dajali dobro juho, ki nama je vnemala pogum, zvečer pa malo govedine in pol kupice vina. Če sva ga le videla, vsa bila že vesela ter gledala prihodnost v jasni luči.

V tem času so nama dovolili, da sva se smela izprehajati po velikem vrtu za bolnišnico, v katerem je stalost starih brestov. Pod drevjem so stale klopi, midva pa sva se v širokih, sivih plaščih in čepicah izprehajala po drevoredih kot dva bogataša.

Vreme je bilo krasno. Razgled sva imela na Parto, obrobljeno od topolov. Ta potok se na levi strani izlivlja v Plajso in pri tem dela velike višnjeve ovinke. Na tej strani je tudi velik bukov gozd, pred njim pa so tri bele velike ceste, vodeče čez širne poljane, na katerih raste ječmen, oves, pšenica in rž, sploh vse, kar nudi bogat, prijeten pogled, posebno kadar veter pihlja čez ter klasje valovi v solnčnih žarkih.

Junijska vročina je obetala dobro letino. Ko sem gledal to lepo okolico, sem se večkrat spomnil Pfalzburga ter pričel jokati. Zimmer pa je govoril:

»To bi pa res rad vedel, zakaj jokaš, Jože! Namesto, da bi bila dobila vročico ali novó roko in nogo, kakor sto drugih, lepo posedava v senci na klopi, dobivava juho, meso in vino in smevo celo pušiti, ako imava kaj — ti pa še nisi zadovoljen? Kaj pa ti je?«

Zdaj sem mu pripovedoval o svoji ljubezni do Katarine, o izprehodih v Vier-Winden, o najnih lepih nadah, zakonskih obljudbah, skratka o tistih lepih časih, ki so bili samo še sanje. On je pušil pipi in me poslušal.

»Vidiš«, je rekel nazadnje, »to je prav taka žalostna povest kot moja. Pred naborom 1798. leta bi se bil tudi jaz moral oženiti z dekletom iz naše vasi. Marjetica ji je bilo ime in jaz sem jo ljubil kot punčico v očesu. Bila sva zaročena in med vso curiško vojno ni minil dan, da bi ne bil mislil nanjo.

»A kaj sem slišal, ko sem prvič prišel domov na dopust? Da je že tri mesece omogožena z nekim čevljarem iz naše vasi! — Lahko si misliš mojo jezo, Jože. Nič nisem več videl, nič slišal, vse bi bil najrajsi zdrobil. Ker so mi rekli, da čevljar pravkar sedi v pivovarni »pri Velikem

Uredništvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5. Rokopisi se ne vračajo. Upravnštvo sprejema naročnino, inserate in reklamacije.

Cene inseratom po dnevnih govorov. Za večkratne oglase primeren popust. Nezaprtje reklamacij poštne prostre.

Cekovni račun poštne urade Ljubljana 10.603. Telefon interurb. št. 112.

Profesi slabemu državnemu gospodarstvu in krivičnim davkom.

Glede dyanajstinstv, ki so pripravljene od PP. (Pašič-Pribičevičeve) vlade za izvajanje pod RR. (radikalno-radičevsko) vlado z novim, silnim obremenjevanjem ljudstva so podali naši poslanci sledeče

odvojeno mišljenje,

to je izjavo glede državnega gospodarstva in nadvse upravičenih zahtev slovenskega ljudstva.

Od sprejetja ustave do danes se je pri nas državno gospodarstvo vodilo večinoma na podlagi dyanajstinstva. Odobrili so se le tri redni proračuni, dočim traje gospodarstvo na podlagi dyanajstinstva nad tri leta. Tak način finansiranja moramo najodločneje obsoditi, ker onemoča uvaževanje stvarnih potreb in ker otežkoča stvarno presojo državnih dohodkov. Osobito moramo objasnit, da se omejuje kontrolno pravo parlamenta s tem, da se parlament ne obvešča pravčasno in izčrpno o načelih finančne politike, o načelih davčne politike zlasti ne o načelih valutne politike; parlamentu se onemogočuje kontrola budgeta s tem, da se ne predložijo klub opetovanim zahtevam računski zaključki za pretekla leta, v prvi vrsti za leta po ujedinjenju, to je za leta 1919 do 1924-25.

Valutna politika

se vodi brez ozira na celokupno naše gospodarstvo, vodil se le iz vidika koristi za mali krog ljudi. Nestalnost valute, previšok kurz dinarja, ki nima notranje kupovne moči, ubija naše gospodarstvo, favorizira uvoz, a onemogoča izvoz. Posledice so: omejitev obratovanja domače industrije, ki povzroča brezposelnost, gospodarska kriza v trgovini in obrti, zadolževanje kmečkega stanu, ki ne more vnovčiti svojih glavnih pridelkov. Dokler se parlament ne obvešča pravčasno in izčrpno o načelih finančne politike, o načelih davčne politike zlasti ne o načelih valutne politike; parlamentu se onemogočuje kontrola budgeta s tem, da se ne predložijo klub opetovanim zahtevam računski zaključki za pretekla leta, v prvi vrsti za leta po ujedinjenju, to je za leta 1919 do 1924-25.

V davčni politiki

nočje vlada zapustiti že tolifikat grajanem smeri, nočje pričeti z izjednačenjem davčnih bremen v celi državi v smislu čl. 116 ustawe. Ne le, da se ne preneha s staro, popolnoma pogrešno davčno politiko, temveč se celo sedanji sistem še poslabšuje v škodo prečanskih krajev. V dokaz nekaj številk!

jelenu«, sem šel meni nič tebi nič tja. Komaj vstopim, ga že zagledam na koncu mize poleg okna, ki je gledalo na dvorišče. Z dvema ali tremi drugimi malopridneži je brilnorci in pridno so praznili vrč. Jaz pristopim, on pa zakliče: »Poglej ga, poglej Kristian Zimmer je tu! Kako pa je kaj, Kristian? Marjetica te lepo pozdravlja! In z očmi je mezikal govorč. Jaz pa naglo zgrabil vrč ter ga z njim lopnem po glavi, rekoč: »To le ji nesi od mene! To je moje ženitvanjsko darilo!« Seveda so zdaj drugi planili name, jaz pa sem jih še par z vrčem podrl po tleh, skočil na mizo, potem skozi okno na trg in tako odnesel pete.

A komaj sem prišel domov k materi, so že prišli orožniki ter me uklenili na višje povelje. Zvezanega so merovali na kola ter me vlačili od brigade do brigade do polka, ki je bil takrat v Strassburgu. Šest tednov sem bil zaprt v vojašnici in bi bil bržkone dobil za kazen galere, ko bi ne bili prav takrat šli čez Ren v Hohenlinde. Sam poveljnik Kurtod mi je rekel: »Tvoja sreča, da si dober strelec. Ce boš pa še enkrat ljudi pobijal z vrčem, bo slabata zate, to ti povem. Ali se na ta način pobota človek s človekom, zverina? Ali ne nosimo sablje zato, da jo rabimo in delamo čast domovini?« Na to mu nisem vedel kaj odgovoriti.

Od takrat sem izgubil veselje do ženitve. Kar molči mi o vojaku, ki misli na ženo in otroke — to ti je mevžal. Le poglej generale, ki so se poženili — ali so še taki vojaki, kakor so bili prej? Ne, zdaj mislimo samo na to, kako bi si povečali premoženje, posebno pa, da bi ga še za živega prijetno uživali doma s svojimi vojvodinjami in malimi vojvodiči. Moj ded, ki je bil gozdni čuvaj, je vedno govoril, da mora biti dober lovski pes suh. Isto mislim jaz o dobrih generalih in vojakih. Mi smo vedno debeli, kot je predpisano, naši generali pa se preveč rede, ker jim doma predobroku kuhajo.«

Tako je govoril Zimmer iz odkritega srca in njegove besede niso bile baš take, da bi mi bile mogle pregnati žalostne misli.

Ko sem že mogel vstati, sem hitro sporočil gospodu Guldenu, da se zaradi lahke poškodbe na rami nahajam v bolnišnici v lipskem predmestju, da pa zaradi mene ni treba biti v skrbih, ker mi je vsak dan boljše. Prosil sem

V letu 1924-25 je plačala Slovenija na neposrednih davkih 114.2 milijona dinarjev, akoravno je bilo po proračunu predpisano le 74 milijonov dinarjev; plačala je torej za 40.2 mil. dinarjev več kot se zahteva po proračunu, med tem je štirikrat večja Srbija s Črno goro plačala le 197.6 mil. dinarjev, niti dvakrat toliko kot Slovenija, a samo 8 mil. dinarjev več kot določa proračun. Plačilo Slovenije je za 55 odstot. prekoračilo proračuno vsoto, dočim v primeri s Slovenijo nedovoljno plačilo Srbije presega proračun le za 5 odstot.

Takozvane začasne 500 odstot. in 30 odstot. doklade na zemljiski davek, odnosno ostale neposredne davke, je plačala Slovenija meseca marca 1925 4 milijone dinarjev, Srbija pa le 4.6 mil. dinarjev, za mesece januar, februar, marec 1925 je plačala Slovenija 12.4, Srbija pa le 9.2 mil. dinarjev.

Po proračunu za leta 1924-25 odpade na Slovenijo dohodnine z vsemi dokladami vred 33 mil. dinarjev, predpisalo se je pa na podlagi izkaza delegacije ministra financ v Ljubljani 62.3 milijone dinarjev ali za 90 odstot. več kot določa proračun.

Hišna najmarina, neznotno breme za hišne posestnike, znaša v Srbiji 9.88, v drugih pokrajinalah 26, v Sloveniji pa 41.60 odstot. čiste najemnine.

Nejednaka, pretirana in za vse sloje v Sloveniji neznotna davčna bremena so privreda gospodarske kroge do tega, da prirejajo protestne shode proti pretiranemu obdavčevanju. Taki shodi so se vršili v Žalcu (26. aprila), v Slov. Gradcu (7. jun.), v Ljubljani (21. junija) in v Celju (23. junija). Teh protestnih shodov so se udeležili zastopniki vseh strank in so bile soglasno sprejete zahteve:

1. glede dohodnine: povišanje eksistenčnega minima na 20.000 D, spremembu lestvice za odmero dohodnine iz kronske v dinarsko veljavo, kot podlaga za odmero dohodnine naj služi triletni prerez dohodkov, izdajanje plačilnih nalogov, ukinjenje plačila invalid. davka in komorskega davka od dohodnine.

2. Glede hišne najmarine: ta davek se naj izenači s hišno najeminskim davkom v Srbiji, naj se ukine 30 odstotna doklada, ukine pobiranje te 30 odstot. doklade od deželnih doklad.

3. Ukinjenje 2 odstot. davka za ročne delavce.

4. Revizija zakona o taksah.

5. Predpis davka v prvi polovici davčnega leta, in šele potem, ko je dohodek že porabljen.

6. Milejše postopanje pri izbirjanju davkov.

7. Izenačenje davkov v celi državi.

Ti protestni shodi so glasen opomin vladu, da naj preneha s pogubno davčno politiko, so klic obupanih in plačila nezmožnih davkopljevalcev v Sloveniji. Karakteristična je zadnja točka resolucije protestnega shoda v Ljubljani, ki se glasi:

Pozivljamo vse poslance iz Slovenije, da odločno nastopijo v narodni skupščini in pri g. finančnem ministru, da se zgoraj navedena davčna bremena v Sloveniji že v dvanajstih, ki so v razpravi za tekoče leto, odpravijo, oziroma ublaže. Če vlada noče uvideti našega položaja in zmanjšati naša bremena, zahtevamo, da noben poslanec iz Slovenije ne glasuje in ne podpiše dvanajst, ki so sedaj v razpravi in podvzamejo vse korake v doseg naših zahtev. Apeliramo na narodno skupščino v celoti, da uvidi davčno obremenitev Slovenije, ki ji grozi gospodarska propast.

Protestni shodi zoper davke se vrše tudi v bogatih Vojvodini.

ga tudi, naj moje pismo pokaže Katarini in teti Marjeti, da dobita pogum in zaupanje v tej grozni vojni. Tudi sem mu pisal, da bi bil neizrečeno srečen, ako bi kaj zvedel od doma in o zdravju mojih dragih.

Od tega časa nisem imel več miru: vsako jutro sem pričakoval odgovora. Ako sem videl, kako je poštni vojak po dvajset do trideset pisem razdelil po dvorani, a zame ni imel ničesar, me je kar zgodilo pri srcu in hitro sem šel na vrt, da sem se razjokal. Tam je bil teman kot, kamor so odkladali odbito posodo. Ta senčnati prostor mi je bil posebno všeč, ker bolniki niso zahajali tja. Tam sem posedal na stari, z mahom obrastli klopi, vtopljen v svoje misli. Hude misli so mi včasi rojile po glavi. Domneval sem si celo, da bi Katarina utegnila pozabiti svojo obljubo, in srce mi je govorilo: »Ko bi te le pri Kaji ne bili pobrali! Zdaj bi bilo vsega konec! ... Zakaj te niso pustili ležati? Boljše bi bilo, nego toliko trpeti!«

Nazadnje sem si že želel, da bi sploh več ne ozdravpel. Neko jutro pa je poštar med drugimi zaklical tudi moje ime. Dvignil sem roko, a niti besede nisem mogel izpregovoriti. Dali so mi debelo pismo, pokrito z brezstevilnimi poštnimi pečati. Spoznal sem pisavo gospoda Guldena in od razburjenja prebledel kot smrt.

»Ahal« je rekel Zimmer in se zasmehal. »Nazadnje je vendar prišlo!«

Odgovoril mu nisem, ampak potem, ko sem se bil oblek, pismo vtaknil v žep ter šel dolni, da bi ga na vrtu na navadnem mestu nemoten prečital.

Ko sem ga odprl, sem najprej ugledal nekaj drobnih jabolčnih cvetov, ki sem jih vzel v roko, in poštno nakaznico z nekaterimi besedami gospoda Guldena. Najbolj pa me je ganilo in me pretreslo po vsem telesu, ko sem ugledal Katarinino pisavo, v katero sem strmel z zasolenimi očmi, ne da bi jo mogel čitati, ker mi je prehudo bilo srce.

Slednjič sem se pomiril in prav počasi čital pismo. Večkrat sem prenehal, hoteč se prepričati, da se ne morem, da v resnici piše Katarina in da ne sanjam.

Pismo sem shranil, ker me je takoreč poklicalo nazaj v življenje. Naj ga postavim semkaj tako, kakršno sem prejel dne 8. junija 1813. leta.

O štedenju.

Dne 25. maja je gospod finančni minister poslal finančnemu odboru pismo, v katerem ga poziva k sodelovanju v cilju štedenja. V tem pismu je treba podčrtati dve izjavi gospoda ministra: prva, da so davčna bremena dosegla vrhunc in da se ne more misliti na povišanje starih, in uvedbo novih davkov, doklad itd. in druga, da se zelo težko pokrivajo i odobreni krediti. Pričakovali bi, da bo gospod minister z ozirom na ti dve izjavi o predloženih dvanajstih pričel z zmanjševanjem davčnih bremen in z zmanjševanjem državnih izdatkov, vidimo pa ravno nasprotno! Uvedel je spet dve novi bremeni: povečal je ceno na sol, katero povečanje bo dalo 60 milijonov dinarjev novih dohodkov — (5 D letno na prebivalca), in z novo carinsko tarifo povišal uvozne carine. Gospod minister je ostal zvest svoji davčni politiki, ki obstoji v tem, da pridobiva večino državnih dohodkov državni blagajni potom posrednih davkov, neposredni davki znašajo le eno desetino vseh državnih dohodkov, ostal zvest metod, da naj večino državnih izdatkov pokrivajo najširši sloji ljudstva, pokrivajo oni, ki žive v najbednejših razmerah in se bore za obstanek. Posledica teh povišanj bo naraščanje draginje, posledica bo, da bodo živiljenjski pogoji srednjega stanu, osobito pa delavskega stanu še težavnejši. Kakor se povečujejo bremena ravnotako se povečujejo krediti. Obsojati moramo povečanje kredita za dnevnice poslancev od 3 milijonov, v dvanajstih za mesece april—julij, na 14 milijonov dinarjev v sedanjih dvanajstih in to v času, ko vlada trdi, da nima sredstev za uradnike, bedne penzioniste, invalide itd., v času, ko se, kakor pozneje navajamo, ne izplačujejo honorarji, prispevki itd. katere bi morala vlada po zakonu izplačevati, v času, ko vlada ne izpolnjuje danih obljud, za katere obstoji moralno obvezu vlade, v času, ko se na primer ruderjem v Velenju akordne postavke znižuje za 30 odstot. Povečujejo se pretirano visoki krediti za vojaštv, ki znašajo po proračunu 19.56 mil. dinarjev za nabavko oblek 4 mil. dinarjev in to v času, ko se dvoja vrednost dinarja in bi bilo pričakovati, da bodo krediti dovoljeni po budgetu ne samo zadostovali, nego bodo znaten zneski še preostali. Povečujejo se krediti za oboroževanje, za izpopolnitve orožarne v Kragujevcu; za te namene se odobrava preko 30 mil. dinarjev, za potrebe ljudstva, za potrebe bednih slojev — nema para. Pretirano visoki dispozični fondi, ki znašajo po budgetu 146 milijonov dinarjev, so se povisali v dvanajstih za mesec april—julij in se povišujejo tudi v teh dvanajstih. V prejšnjih dvanajstih se je povisil dispozični fond ministrskega predsednika za 1 mil. din., dispozični fond ministra notranjih zadev za 1 mil. din., dispozični fond ministra zunanjih zadev za 2.75 mil. dinarjev budgetske rezervnih kreditov za 20 milijonov dinarjev. V sedanjih dvanajstih se ponovno zvišuje dispozični fond ministra predsednika za 1 mil. dinarjev, ministra notranjih zadev za 1 mil. dinarjev, ministra zunanjih zadev za 3.333 mil. dinarjev. V celem bo vlada potrošila do konca novembra brez kontrole parlamenta, brez odobrenja glavne kontrole 176 milijonov dinarjev.

O zadolževanju.

Sedanji finančni minister se vedno hvali, da je prenehal z zadolževanjem pri Narodni banki in da vodi mnogo boljšo finančno politiko, kakor so jo vodili njegovi predniki. Resnica je, da on ne dela več dolgov pri Narodni banki, zato pa ne vrši plačil, katere bi moral

Dragi Jože!

To pismo naj Ti že naprej pove, da Te ljubim če dalje bolj in bom vedno ljubila samo Tebe.

Tudi Ti povem, da mi dela največjo žalost, ker raješ leži v bolnišnici in Ti ne morem streči. Silno me to boli. Odkar so odšli potrjenci, nismo imeli več mirne ure. Mati so bili nejevoljni in so rekli, da bom še znotrela, ako bom neprstano jokala, a niso nič manj jokali, kadar so zvečer sami sedeli pri ognjišču — prav dobro sem jih čula zgoraj. Zatem so vsej vso jezo izlili na Pinakla, ki se ni več upal niti na trg, ker so kladivo nosili v košari.

Najbolj žalostni pa smo bili takrat, ko se je raznesla govorica, da je bila bitka, v kateri je izgubilo živiljenje tisoče in tisoče ljudi. Mi smo bili vsi kakor napol mrtvi. Vsako jutro so mati tekli na pošto, jaz pa kar nisem mogla več vstati. Nazadnje pa je vendar prišlo Tvoje pismo. Zdaj mi je boljše, ker lahko plakam nemotena, zraven pa hvalem Boga, ki Te je ohranil živega.

Kako smo bili še srečni, ko si vsako nedeljo prihajali k nam, in ko smo tako mirno posedali skupaj in nič hudega nismo mislili! Takrat niti vedeli nismo, kako smo srečni. Se mislili nismo, kaj nas lahko doleti ... a zgodil naj se volja božja! Da bi le zopet ozdravel, da bomo zopet smeli upati, da bomo zopet skupaj kot nekaj.

Zdaj ljudje mnogo govorijo o miru. A mi smo imeli toliko nesreče in cesar Napoleon tako ljubi vojno, da se človek na nič ne more zanašati.

Najbolj me veseli, da Tvoja rana ni nevarna in da me še ljubiš ... Oh, Jože, jaz Te bom vedno ljubila, drugega Ti ne morem pisati — to je vse, kar Ti morem povedati iz dna srca. To pa tudi vem, da Te imajo moja mati zelo radi.

Zdaj bi ti še gospod Gulden rad pisal nekaj besedi, in jaz Te poljubljam tisočkrat. — Tu je prav lepo vreme, dobro letino bomo imeli. Velika jablana na vrtu je vsa bela samega cvetja. Nekaj cvetov bom odtrgala in jih zate pložila v pismo, ko gospod Gulden konča pisanje. Z božjo pomočjo bodeva morda še kdaj skupaj jedla tista debela jabolka. Poljubi me, kot jaz poljubljam Tebe, in pa z Bogom, z Bogom, dragi Jože!«

vršiti v smislu zakonov, zato dela dolgov, katere imenuje »leteče dolgove« doma in v inozemstvu. Koliko znašajo ti leteči dolgovi, ne ve nikdo, niti sam finančni minister ne, ker se vsak trenutek pojavlja novi dolgov. Komaj se zamaši jedna luknja, komaj se po mnogokratnem dreganju izplača kak star dolg, se pojavi že nov in tako gre naprej od meseca do meseca. Gospod finančni minister je poslal dne 13. maja vsem ministrstvom in vsem državnim ustanovam poziv, da mu predložijo sezname vseh dolgov; ali je dobil te sezname, koliko znašajo ti dolgovi, gospod finančni minister ne pove. Dolžnost finančnega ministra bi bila od časa do časa, recimo vsako četrletje predložiti finančnemu odboru seznam vseh še obstoječih dolgov, da bi se moglo kontrolirati, ali in v katerem znesku obstoje ti dolgovi. Za izplačilo starih dolgov služi v budgetu postavka pod označbo »državne obvezne iz prejšnjih let« v znesku 60 milijonov dinarjev, nadalje kredit v dvanajstih za april—julij v znesku 50 mil. dinarjev in kredit v dvanajstih za avgust—november v znesku 40 mil. dinarjev. Ti zneski so z ozirom na izjave prejšnjih finančnih in resornih ministrov mnogo prenizki, četudi sedanji minister trdi da ni večjih dolgov, da pa obstoje spori radi nekih nabavk ministrstva vojne in gradjevine.

Glede dolgov,

ki se cenijo na okroglo 1.5 milijardo dinarjev navaja in dokazuje spomenica ali izjava Jugoslovanskega kluba točno in podrobno, da so ti dolgovi po veliki večini upravi v silno sramoto. Dolguje se domačim in tujim podjetnikom za razne nabave, dolguje se uradništvu na prejemkih, dolguje se upokojencem in invalidom, torej vsem onim, ki so rednega izplačila itak silno bornih plač in prejemkov najbolj potreben, ki so v pravem menu besede izročeni obupu in poginu. Vladne stranke obljubljajo, tudi finančni minister je tolkokrat obljubil, da se bo to in ono izplačalo, a vse to so samo besede, prevara.

Izjava nadaljuje:

Vlada je obvezana, da izpolni obljube, dane svojim državljanom. Ob priliku markiranja kron se je odtegnilo 20 odstot. in je vlada dala za ta odtegljaj bone z obljubo, da bo te bone realizirala, dočim so prejšnji ministri v svrhu izplačila teh bonov stavljali v budget govor zneske — v budget leta 1922-23 25 mil. dinarjev — je sedanji minister kratkomalo ta kredit in ne misli na izpolnitve vladne obljube. S takim postopanjem se ubija zaupanje do vlade in ustvarja razpoloženje ljudstva, ki ne bo v prilog države.

Ogrožen obstoj kreditnih zadrg.

Ob prilikli razprave o konvenciji z Avstrijo smo opozorili vlogo na težke posledice, ki ogrožajo obstoj kreditnih zadrg in popularnih občekoristnih hranilnic v Sloveniji, ki so bile pred vojno primorane nalagati svoj odvišen denar v Gradcu, na Dunaju itd.; vsled dočne konvencije, da izplača Avstria za 100 predvojnih zlatih kron le 8 dinarjev, zgube iste dve tretjini svojega naloženega denarja. Ob tej prilikli je dal v imenu vlade g. minister zunanjih zadev dr. Ninčič izjavo, da bo vladna tem denarnim zavodom dala podporo. Minulo je več kot dve leti, a vlada se prav nič ne briga za slovesno, v narodni skupščini dano obljubo. Kaj je posledica tega? Vlagatelji skušajo sodnijskim potom od teh nesrečnih denarnih zavodov doseči izplačilo vlog, mnogi teh zavodov se bore za obstanek, posojilnica na Velki, tik ob

Solze so me polile, ko sem čital to pismo, in ko je prišel Zimmer, sem mu rekel:

»Sedi tja-le, da Ti prečitam, kar mi piše Katarina.«

»Počakaj, da si prej natlačim pipo,« je rekel on.

Zaprl je pokrov čez tlečo gobo in še pristavil:

»Zdaj pa lahko začneš, Jože. A naprej ti povem, da sem že star in ne verjamem vsega, kar ljudje pišejo — ženske so bolj prebrisane od nas.«

Kljub temu sem mu počasi čital Katarinino pismo. Ničesar ni rekel, ko pa sem končal, ga je vzel in ga dolgo gledal z zamišljenim obrazom. Potem mi ga je vrnil z besedami:

»Dobro dekle je to, Jože, in pametne glave. Ta nikdar ne vzame drugega kot tebe.«

»Misliš, da me ima res rada?«

»Da, na to se lahko zanesеš. Ta nikdar ne vzame Passaua. Jaz bi prej dvomil o cesarju nego o njej.«

Najrajsi bi bil nato objel Zimmra.

»Od doma,« sem mu rekel, »sem dobil bankove za sto frankov. Denar potegneva na pošti, da bova imela za steklenico vina

avstrijski meji pri Cmureku, je prišla v konkurs, ker ne more izpolniti svojih obvez. Pribitek treba, da je naša vlada s konvencijo znatno pripomogla k sanaciji Avstrije, pa da je upropastila naše denarne zaloge in to baš kreditne zadruge ob meji Avstrije.

Pomoč oškodovancem.

Vsaka država priskoči na pomoč državljanom, kateri so po elementarnih nezgodah zlasti toči in povodnji težko oškodovani. Davidovičeva vlada je v kratki dobi svojega obstanka dovolila primerne podpore v letu 1924 za po toči poskodovane kmete, je v to svrhu priskrbela i potrebne kredite, a po njenem padcu se sedanja vlada ni brigala, da bi izpolnila obveze prejšnje vlade.

Vprašanje pokritja povišanih izdatkov.

Najvažnejše vprašanje pri budgetu, kakor tudi pri izdatkih dvanajstih je vprašanje pokritja povišanih izdatkov. Kakor pri dvanajstih za april-julij nam tudi sedaj g. finančni minister ni navedel točnega pokritja za povišane izdatke. Vsa za pokritje navedena sredstva, kakor uštete, viškovi prihoda in nova bremena (povišan invalidni davek, komorska doklada, 2 odstot. davek za ročne delavce, povišanje cene soli, povišane uvozne carine) niso v stanu pokriti 1600 milijonov dinarjev, za katero vsoto presegajo dvanajstine proračun. Omeniti treba povrh, da so pod imenom uštete, viškovi prihoda, označena sredstva za pokritje zelo dvomljive naravi in da od njih ni pričakovati kakih znatnih rezultatov. Kar se tiče novih, oziroma povišanih davkov, ni treba pričakovati znatnega finančnega učinka in je jasno, da v predloženih dvanajstih ni pokritja za približno 1000 milijonov dinarjev. Še enkrat moramo pri tej priliki označiti, naše stališče napram skrajno nesocialnemu 2 odstot. davku za ročne delavce, kateri je na novo uveden v čl. 56. dvanajstini za mesece april-julij. Ta član je kratek, ne pove pravzaprav nič, temveč so, kakor je pri nas navada, vse podrobne določbe prepucene samovolji ministra, ki je v obliki »upustva za razrez i naplata poreza od 12. maja« izdal obširen zakon, kateri vsebuje odredbe, ki ne odgovarajo besedilu člena 56. dvanajstini. V tem upustvu se ugotavlja med drugim, da so temu daveku podvrženi vsi kmečki dinarji, hlapci, služkinje, celo obrtni učenci, torej delavne moći, ki nimajo stalnega zaslужka, oz. tako neznaten zaslужek, da jedva žive. Ugotavlja se nadalje, da morajo vsi navedeni davčni obvezanci, ki sedaj niso plačevali nobenih davkov, poleg 2 odstot. daveka plačevati invalidski davek, komorsko doklado, 30 odstotno izredno državno doklado in povrh še visoke samoupravne (občinske in okrajne) doklade v Sloveniji znaša 7–10 odstot. zaslужka teh ročnih delavcev. Opravljena je bojazen, da bodo ta davek, kakor davek na vojne dobičke in davek na poslovni promet, skoraj izključno plačevati prečanci, oziroma Slovenija, ker v drugih pokrajinah davčna administracija — ni na mestu. Pri odmeri daveka se upošteva ne samo zaslужek v denarju, temveč tudi dajatve v naravi (hrana, stanovanje, obleka), a v upustju ni navodil kako naj zaračunavajo davčne oblasti te dajatve. Vsak davek uvažuje gospodarsko najšibkejše in določa nek eksistenski minimum; v upustvu pogrešamo tozadne odredbe, kakor tudi odredbe o delavcih, ki niso stalno zaposleni in ki le tu in tam pridejo do dela. Po zakonu so izvzeti delavci, ki sprejemajo zaslужek od države, a mi vidimo, da se kljub temu predpisuje na primer rudarjem v drž. rudniku Velenje ta davek. Kljub spomenicam rudarskih podjetij, kljub spomenicam delavskih organizacij, kljub obljubi v generalni direkciji neposrednih davkov, da se bo to vprašanje rešilo, ostane isto v upustvu — neneseno. Mišljenje vseh socialno čutečih ljudi je, da treba ta nesocialni davek ukiniti, oziroma zbog tega, ker so vsled splošne gospodarske krize razmere delavstva obupne, ker vsled omejitve obrata delavci ne delajo vse delavne dni in ker se jim celo zmanjšuje dosedanje zaslужek.

Predlogi in zahteve.

Ob priliki specialne razprave smo stavili celo vrsto predlogov, in sicer smo predlagali:

da se izplača po zakonu določena podpora cestnim odborom in okr. zastopom v Sloveniji za vzdrževanje cest;

da se izplača dolžna nagrada in potrina veročiteljem v Sloveniji;

da se izplača dolžna razlika uradništvu;

da se izplačajo dolžne penzije cestarjem, uslužbencem južne železnice, bivšim notarjem v Prekmurju;

da se zboljša penzije rudarjem in tobačnim delavcem, provizionistom in miloščinarem;

da se kronske penzije prevedejo v dinarske;

da se izplača obljubljena državna podpora posojilnicam; bivšim članicam Verbanda v Gradišču;

da se poveča kredit za podporo v slučaju elementarnih nezgod;

da se poveča kredit za regulacijo ludournikov;

da se zmanjša dohodnina, oziroma olajša plačilo, da se ukinejo vsi novi, oziroma zvišani davki, oziroma 2 odstot. davek na ročne delavce;

da se izjednaci hišna najmarina v celi državi in ukine 30 odstot. pribitek na hišno najmarino in na dejelne doklade;

da se izvrši revizija takšnega zakona;

da se zoper upeljejo plačilni nalogi za vse vrste davkov, kakor isti obstoje v Hrvatski in Sloveniji;

da se v interesu kmetškega stanu ukinejo izvozne carine, ki onemogočajo vnovčenje kmet. pridelkov;

zahtevali smo zvišanje draginjskih doklad za duhovščino.

Predlagali smo v pokritje teh novih izdatkov, katerih ni v dvanajstini.

znatno zmanjšanje povišanih kreditov za dnevnice poslancev in stroške Narodne skupščine;

zmanjšanje kreditov za oboroževanje, izpopolnitve orožarne v Kragujevcu, ter drugih vojaških kreditov;

zmanjšanje pretirano visokih dispozičnih fondov, zmanjšanje selilnih stroškov vsled premeščenja režimu neljubih uradnikov, zmanjšanje nepotrebnih stroškov za penzioniranje sposobnega uradništva, ki se vrši iz politično-strankarskih nagibov.

Vlada se za večino teh naših predlogov ni zmenila, vlada mirno trpi, da se je z naknadnimi krediti povečal budget za 1.300 mil. dinarjev, z dvanajstinami za april-julij za 600 mil. dinarjev, z dvanajstinami za avgust-november za 500 mil. dinarjev, v celiem za 2.400 mil. dinarjev, a od povečanih kreditov ne odpade niti para na Slovenijo za izplačilo dolžnih kreditov in izpopolnitve državnih obvez, na kak novi kredit za Slovenijo niti ne smemo misliti.

Naš budget, ki bo s povečanimi krediti v dvanajstih znašal nad 12 milijard dinarjev ali izraženo v zlatih dinarjih, nad 1 milijardo zlatih dinarjev, je z ozirom na naše gospodarske razmere in na plačilno zmožnost našega prebivalstva mnogo prevelik. Na jednega prebivalca pride 75 zlatih dinarjev, dočim je v predvojni Srbiji prišlo na prebivalca 30 zlatih dinarjev, a v drugih državah pride 35 do 50 zlatih dinarjev. Z ozirom na to dejstvo, z ozirom na zvišano vrednost dinarja — v zadnjih 2 in pol letih je vrednost povišana za 60 odstot., z ozirom na preobremenitev najširših slojev ljudstva, osobito z ozirom na nujno potrebo začeti z zmanjševanjem neznosne draginje — je skrajni čas, da se reducira budget od 12 milijard na 9 milijard dinarjev in v bodoče leto za letom zmanjšuje, a ne povišuje budget.

Finančni minister zatrjuje, da bo v najkrajšem času izjednačil neposredne davke v naši državi in da bo koncem tega meseca gotov nov zakon o neposrednih davkih. Izdeluje se že 4. načrt zakona o neposrednih davkih, neštetokrat smo slišali isti izjave, a ostalo je vse pri starem, — za izjednačenje davkov ne zadostuje samo enoten zakon, temveč treba ustvariti vse predpogoje za pravilen predpis in točno plačilo davkov in to je ustvarjanje katastra za celo državo in uvedbo dobre, enotne davčne administracije.

Politični ogled.

DRŽAVA SHS.

V soboto je bila zaprisežena RR. vlada. Ta vlada je sestavljena tako, da so v njej ostali vsi dosednji radikalni ministri. Ministrstvo pravde in prosvete sta od samostojnih demokratov prevzela radikala Marko Gjurčić in Velja Vukičević.

Radičevski ministri

so zadnji na listi, in sicer: za agrarno reformo Pavle Radič, za pošto in brzojav dr. Šuperina, za trgovino in industrijo dr. Krajač, za šume in rude pa dr. Nikič. — Državni podtajniki še niso imenovani.

Stjepan Radič na prostem.

V soboto so obvestili Stjepana Radiča, da je s kraljevim ukazom ustavljen sodno postopanje proti njemu. Z njim vred je bila izpuščena tudi petorica bivših poslancev iz internacije v policijski vojašnici. Radič je sprejel naznanilo prostosti z vsklikom: »Hvala Bogu, narodu in kralju!« — Ljudskih pozdravov in sprejemov ni bilo.

V nedeljo je Radič že govoril na konferenci svojih zaupnikov. Njegov govor se krije s tem, kar je objavila beografska »Politika«. (Glej uvodni članek.) V pondeljek se je podal na Bled v avdijenco h kralju, kateremu je izprosil minister Pavle Radič ob zaprisegi vlade.

O avdijenci

je Radič izjavil: Zelo dobro je uspela. Imeli smo dovolj časa, da smo se s kraljem pogovorili o vseh mogočih stvareh. Govorili smo o sporazumu in o njegovi izgradnji. Kralj se je zanimal za vse. Naš kralj je pravi naš človek. Z njim se lahko pogovarja, kakor z resničnim predstavnikom narodne suverenitete. Mnogo smo govorili o seljaškem narodu. Sporazum je bil že od nekdaj moje politično prepričanje. Jaz bi to že prej storil, ali nisem vedel, kako misli o tem kralj. Poslušal sem ga napeto in nisem bil samo zadovoljen, marveč tudi tako radostno iznenaden, da mi je nekolikrat kar zastala beseda. Takega razumevanja o vseh vprašanjih našega življenja nisem našel tudi pri najrazumnejših naših ljudeh. Ni naroda, kakor je naš. Sreča je, da noben nad nima takega kralja, kakor je naš.

Kralj je razpoložen za sporazum, kakor tudi za naš narod. Vem in jasno vidim, kako se mora sporazum razvijati. H kralju sem prišel s popolnim zaupanjem. Vedel sem, da je naš kralj junak, ali nisem vedel, kako misli o Hrvatih. Mnogo sem o tem doznal od Nastasa Petroviča, toda glavno sem čul od Pavla in tako sem dobil neomejeno zaupanje.

Radič se želi še sestati s Pašičem, potem pa pojde najbrž na počitnice v Dalmacijo.

Zajedničarji

so tudi v nedeljo zborovali in Zagrebu. Poslanca dr. Lorkovič in dr. Trumbič sta zaupniškemu zboru ali veču iz cele Hrvatske razložila, kako sta Radiča samovoljno spravila HSS v službo radikalov. Na zboru je bila soglasno sprejeta resolucija, ki v svojem prvem delu povdarda, da zajednica ostane še dalje na istem stališču hrvatske politike, na katerem je vztrajala 27. mar-

ca t. l. tudi vodstvo HRSS in da ne more in noče teptati interesov in časti hrvatskega naroda ter brezumno slediti vratolomnim skokom tega vodstva (HSS). Resolucija se dalje bavi z današnjo politično situacijo in apelira na vse nezavisne ljudi, naj z uspehom prestanejo to najnovejšo in najtežjo preizkušnjo našega narodnega in političnega življenja. V svojem drugem delu izraža resolucija neomajno zaupanje v delo vodstva Zajednice. Več ugotavlja, da je Zajednica pri prošlih volitvah svojevoljno sklenila, da podpre HRSS, kar je odgovarjalo potrebam hrvatskega naroda v odkriti borbi proti centralističnemu režimu, ki je hotel uprapastiti celokupno naše narodno življenje, politično, gospodarsko, finančno in prosvetno. Končno naglaša resolucija, da hrvatska zajednica na volitvah in v parlamentu preko narodnih zastopnikov izvršuje svoje dolžnosti napram hrv. narodu, čuvajoč v najtežjih časih skupnost in so-glasnost s Hrvati in svojim vodstvom.

Zaupniški shod SDS.

V nedeljo je na sestanku samostojno demokratskih zaupnikov v Beogradu Pribičević objavil dogovor, ki je bil ob zadnjih volitvah sklenjen med radikali in njegovo skupino. V tem odgovoru se govori samo o programu PP. vlade in nimajo samostojni demokrati nobene podlage za obtoževanje svojih bivših zaveznikov radikalov.

RR. vlada

hoče spraviti najprej dvanajstine pod streho in še le potem podati svojo izjavo. Po razpravi o izjavi bi se začele velike skupščinske počitnice.

BOJI V MAROKU

zavzemajo vedno večji razmah in francoska vojska ima težje stališče. Za vrhovnega poveljnika svojih čet je imenovala francoska vlada maršala Petaina, zmagovalca ob Verdunu. Maršal izvršuje razpored novodošlih čet.

ZOPET NEMŠKO-POLJSKI SPOR.

Med Poljsko in Nemčijo je izbruhnil nov spor. Poljska vlada je na Poznanjskem in v zapadni Prusiji odredila zaplemlbo številnih stanovanj, ki jih imajo zasedena Nemci in namerava 1. avgusta izgnati nad 10.000 Nemcev iz poljskega ozemlja. Izgnani Nemci so optrali na Nemčijo in morajo po obstoječih pogodbah do 1. avgusta zapustiti Poljsko. Nemška vlada namerava na ta izgon odgovoriti z izgonom poljskih optantov v Nemčiji, katerih število se ceni tudi na 8 do 10 tisoč.

NEMČIJA IN RUSIJA.

Rusko-nemška trgovinska pogajanja so po dveletnem trajanju zopet prekinjena in ni izključeno, da bo do povsem pretrgana. Na nemški strani je sicer dobra volja, da bi pogajanja uspela, toda sovjetski krogi mesto tako zelo gospodarsko politiko, da je bil dosedaj vsak sporazum nemogoč. Največja ovira za Nemce je v tem, ker sovjetti nikakor nočejo priznati za uvoz nemškega blaga kake ugodnosti in ker zahtevajo, da se izjavi Nemčija proti Angliji. Tega pa Nemci seveda ne morejo storiti in zato so bila dve leti trajajoča pogajanja brezuspešna.

Prireditve.

ORLOVSKI TABOR V PTUJU

dne 2. avgusta 1925.

Letošnja največja orlovska prireditve na Štajerskem, tabor v Ptiju, se bo vršila po sledečem sporedru. Ob tričetrt 10. zbiranje gostov v drevoredu pri kolodvoru. Ob 10. slavnostni obhod po sledečih ulicah in trgih: Ljutomerška cesta, Srbski trg, Slovenska ulica, Slovenski trg, Krekova ulica, Florjanski trg, Krempljeva ulica, Minoritski trg. Ob 10.30 služba božja. Pridiguje znani govornik in mladinski prijatelj g. profesor J. Vreže iz Maribora. Po sv. maši se vrši tabor na Minoritskem trgu. Govorijo: dr. Joža Basaj, predsednik Orlovske podzvezde v Ljubljani, dr. Fran Sušnik, profesor iz Beograda in drugi.

Popoldan ob 3. uri se vrši velik telovaden nastop na športnem prostoru ob Dravi. Spored telovadbe je sledenje:

1. Proste vaje naraščaja za leto 1925.
2. Orodna telovadba (drog, bradlja, krog).
3. Proste vaje Orlic za leto 1925.
4. Lahka atletika (štafetni tek, skok s palico in dr.).
5. Rajalni pohod in proste vaje članov.

Nastopi okoli 500 članov, članic in naraščaja.

Sv. Marjeta niže Ptuja. Preteklo nedeljo, smo po stanju navadi obhajali god naše farne patrone. K proslavi tega dne so posebno pripomogli naši Orli. Dopoldne so se z zastavo in gôdbo na čelu v krojih skupno z naraščajem udeležili službe božje. Po večernicah pa so imeli na dvorišču g. Mikla odsekovi telovadni nastop. Izpadel je v splošno zadovoljnost, kar so navzoči priznali z večkratnim ploskanjem. S tem so naši Orli dokazali, da kljub temu, da so prepuščeni sami sebi, da se še dobro držijo. Zares, njih vrste niso tako številne, ko so bile pred par leti, a so tem požrtvovanje. To so dokazali svoj čas posebno s svojim delom pri Društvenem domu, ki jim pa še vedno nudi nobenega zavetja, ker delo stoji. Stavbenemu odboru bi trebalo več vzajemnosti in agilnosti, pa bi našim društvom ne trebalo tožiti o brezdomovinstvu, ki je največja ovira plodonosnega delovanja.

Loterija v Ptiju. Žrebanje efektna loterije se vrši v nedeljo, dne 26. t. m., ob treh popoldne pri »Zamorcu« v Ptiju. Srečke se dobijo samo še v pisarni župnije sv. Petra in Pavla v Ptiju in pri žrebanju. Pridite v čim večjem številu! Na svidenje!

Sv. Marko niže Ptuja. Marijina družba pri Sv. Marku ponovi v nedeljo, dne 26. t. m., krasno igro »Lurška pastarica«. Prijatelji ljudskih iger, posebno Marijine družbe, se vabijo k obilni udeležbi!

Sv. Križ pri Ljutomeru. Tukajšnji orloški odsek predi povodom blagoslovitve zvonov v nedeljo, dne 9. avgusta t. l., popoldne svoj prvi nastop z javno telovadbo. Na sporednu so pestre telovadne točke, katere bo spremljala ljutomerska godba. Po telovadbi se bo vršila v Slomškovi dvorani popolnoma nova igra »Materina ljubezen« v čast duhovnikom-jubilantom. Tudi pevske in tamburaške točke bodo sledile. Vabljeni starci in mladi. Bog živi!

Sv. Križ na Murskem polju. Gasilci in prijatelji gasilcev, udeležite se slavnosti blagoslovitve nove gasilske zastave v nedeljo, dne 26. t. m. Popoldne se vršijo velike gasilske vaje in v Slomškovi dvorani predstavljajo lukavski gasilci igro »Divji lovec.«

Sv. Jurij ob Ščavnici. Na aninsko nedeljo, dne 26. t. m., ob pol štirih popoldne vprizorijo domači Orli v uti gospode Repenšek dve lepi igri: »Turški križ in »Tri sestre.« Med odmori bodo svirali tamburasi. Cene vstopnicam: 8, 10 in 3 dinarje. Ker bo zelo lepo, ne manjka naj nikdo!

Sreča Vas čaka pri Kv. Juriju ob Ščavnici dne 30. avgusta na veliki tomboli s krasnimi dobitki, ki jo priredi Bralno društvo v prid svoji knjižnici. Nabiratejmo darov pa, prosimo, pojrite na roko in nikar jim ne kažite vrat!

Gornja Radgona. Naše Kat. prosvetno društvo vpredi v nedeljo, dne 26. t. m., popoldne po večernicah, v posojilnični dvorani Jalenovo štiridejansko drama »Srečnji.« Vabimo k obilni udeležbi! — V nedeljo, dne 12. t. m., zvečer so gostovali na našem odru člani mariborskega narodnega gledališča. Predstavili so se z burkami in komičnimi prizori. Povdariti moramo, da še to malo občinstvo, ki je prisostvovalo gledališkemu večeru, s prireditvijo ni bilo posebno zadovoljno. Zato vsem umetnikom, ki hodijo v poletni sezoni k nam, prijateljsko svetujemo, naj bodo zmerni z vstopnino in naj nam podajo stvari, ki so našim ljudem primerne. Znatno bolj je bilo zadovoljno občinstvo, ki je napolnilo posojilnično dvorano v petek, dne 17. t. m. zvečer, ko je koncertoval pri nas ljubljanski »Slovenski kvartet« (gg. Banovec, Pečenko, Zavrčan, Zupan). Ta večer je bil za nas nekaj posebnega in upamo, da so bili z njim zadovoljni tudi prireditelji. Tistim, ki se pri takih prireditvah ne znajo dostojo obnašati, pa prav odločno svetujemo, naj drugič raji ostanejo doma.

Mozirje. V nedeljo, dne 26. t. m., priredi Udrženje vojnih invalidov, podružnica Šoštanj, v dvorani hotela g. Golnik v Mozirju trdejansko burko »Davek na samce.« Ker je čisti dobiček namenjen onim, ki so po pravici imenovani najubožnejši med ubožnimi, to je vojnim invalidom, ki so zapuščeni od vsega sveta, se pričakuje obilne udeležbe. Po predstavi, ki se prizne ob treh popoldne, je na sporednu zabavo z godbo, plesom itd. Iskreno vabljeni!

Tedenske novice.

Policajdemokratske laži. Meseca majnika so se vršile v nekaterih obmejnih občinah občinske volitve. Baš v tem času sta bila Žerjav in Pribičevič nekako na vrhuncu njune policajdemokratske oblasti in moči. Žerjavova lista »Tabor« in »Jutro« sta proglašila po končanih volitvah v zgornjih občinah zmago naprednosti in samostojne demokratske stranke, kjer so bile poprej izključne klericalne trdnjave. Po poročilih »Tabora« in »Jutra« je tedaj vse zapuščalo Žebotovo SLS in vrelo v Žerjavovo stranko. Naši dobrí obmejni Slovenci ne čitajo listov kot sta »Tabor« in »Jutro« ne radi tega so šele sedaj po nekaj tednih zvedeli, kako so naše zavedne obmejne občine kar meni in tebi nič proglašili mariborski policajdemokratije za klericalcem iztrgane in za nje izvojevanje trdnjave. Novoizvoljeni župani v obmejnih občinah nas naprošajo, naj sporočimo javnosti, da so bila poročila »Tabora« in »Jutra« o napredovanju in zmagi Žerjavovcev ob severni meji iztrte izvita demokratska laž in zloba. Obmejne občine so tu di po zadnjih občinskih volitvah trdno v taboru SLS!

Mariborske novice. Velikemu županu mariborske oblasti in zagrizenemu demokratu dr. Pirkmajerju se maji velikočupanski stolček. Vse je prepričano, da bo v najkrajšem času dobil naslednika. — Naša stranka je priredila zadnjo soboto v dvorani Zadružne gospodarske banke veličasten shod. Na zborovanju je poročal g. poslanec Fran Žebot. — Zadnjo nedeljo popoldne je imela mestna pozarna bramba tombolo z lepimi in dragocenimi dobitki. — V mariborski javni bolnici se lečita zakonska Lamprecht od Sv. Lovrenca na Pohorju. Zadnjo nedeljo sta bila omenjena na novi maši domaćina g. Pajtlerja. Fotograf je hotel goste fotografirati in je napravil v to vrhno visok oder.

Preslabi oder se je podrl, ljudje so padli na tla in se jih je več poškodovalo. Gospa Lamprecht si je pri padcu zlomila desno roko, njen mož pa desno nogo. — Posebno novost za mesto Maribor je nov Röntgenov aparat, ki si ga je nabavil vseučiliščeni docent in primarij mariborske bolnice g. dr. Ivan Matko v Slovenski ulici. S tem aparatom je omogočeno zdravljenje najbolj globokega raka in raznih drugih bolezni. Podeželsko prebivalstvo opozarjam na ta aparat. — Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov obaja dne 5. in 6. septembra svojo 70letnico.

Vprašanje narodnega poslanca g. Franjo Žebota in tovarišev na g. ministra vojske in mornarice v zadevi batinjanja in sramotenja vojakov Slovencev. G. minister! Dan za dnevom dobivamo pritožbe, da v posameznih vojaških edinicah vojake-Slovence podčastniki Srbi in Hrvati sramotijo s »Švabi« ter jih pretepavajo. Take pritožbe prihajajo zadnji čas posebno pogosto iz Djedvjetjija, Petrovaradina in Karlovca. Vojaki sami si ne upajo poslati pritožbe svojim komandantom, ali obvestiti nas poslance o tem početju, ker se jih potem še bolj neusmiljeno pretepa in šikanira. Obupna pisma pišejo prizadeti vojaki-Slovenci svojim roditeljem, bratom in sestrrom. Od slučaja do slučaja pridejo ta poročila tudi v roke narodnim poslancem. Za danes navajamo samo en slučaj: Pri 28. pp. v garniziji v Djedvjetjiji v Makedoniji služi kot redov Alojz Lubi, sin slovenskega očeta in slovenske matere. Alojz je dober Slovenec in ni nikak »Švaba.« Kljub temu pa ga psujejo srbski in hrvatski vojaki in podčastniki za »Švaba« in če izpregovori svoj materni slovenski jezik, ga tolčejo. Oče Jakob Lubi je dobil dne 15. maja 1925 od prijatelja poročilo, da naj se zavzame za svojega sina Alojza. Srbi in Hrvati v isti edinici so pred 15. majem radi tega, ker je govoril svoj materni jezik, tako natepli in telesno poškodovali, da več tednov Alojz ni mogel nobene službe vršiti. Radi poškodb z batinami se vlači Alojz ves onemogel okoli brez vsake pomoči. Sin si še tega ni upal očetu poročati, ampak so drugi sporocili te nezakonitosti in krunosti. Dovoljujem si Vas, g. minister, vprašati: 1. Ali so Vam te žalostne razmere v posameznih vojnih edinicah znane? 2. Ali ste pripravljeni vse tiste, ki s Slovenci tako brutalno in nečloveško postopajo, najstrožje kaznovati? 3. Je li ste voljni, izdati strogo odredbo, da se taki čini v bodoče na vsak način preprečijo? Prosim nujno pismeni odgovor! — Franjo Žebot, narodni poslanec.

Utopljenca potegnili z Drave. Od Sv. Petra pri Mariboru nam poročajo: Dne 21. t. m. so potegnili iz Drave neznanega utopljenca. Bil je že dolgo v vodi, ker je že močno razpadal.

Kaj nam poročajo od Sv. Martina na Pohorju? Dne 3. julija je pogorel Ajd Roman, p. d. Majal. Ogenj so povzročile saje, ki so se užgale. — Dne 9. t. m. že zjutraj so se začeli zbirati oblaki nad Pohorjem in je tudi že začelo grmeti in proti 3. uri popoldne je nastala strašna nevihta in nas je obiskala s točo, tako da je še drugi dan ležala do 10 cm na debelo po polju in napravila ogromno škodo. — Strela je udarila ta dan v črešnjo, katera je stala tik posestva g. Ivana Mataln, p. d. Dečar, ter jo je raztrgala. Hvala Bogu, da ni udarilo v hišo!

Novice od Sv. Lovrenca na Dravskem polju. Letos smo v neprestanem strahu, ker skoro vsak dan podnebje začne groziti. Tem bolj, ker nas je zdaj več let zapored obiskovala toča. Minuli četrtek je pa vsekrižen švigala strela; poleg požara na dveh krajih v Cirkovca je zapalila tudi Napastovo kočo v Spodnjih Pleterjah ter mizarju, ki je bil v njej nastanjen, upepelila vse: svinje, opravo in veliko lesa za pohištvo. Na srečo je bila domača pozarna bramba, hiteča na pomoč v Cirkovce, ravno že v vasi, ko je udarilo, da je s pomočjo dežja vsaj širjenje požara zbranila. Polja kažejo letos posebno lepo. Bog nas obvarja tresa in hudega vremena!

Obrtna razstava v Ljutomeru. Priprave za to razstavo, ki se vrši od 9. do 16. avgusta t. l., so v polnem teku. Pripravilo se je toliko obrtnikov, da bodo vsi prostori meščanske šole zasedeni. Polovična vožnja je zasigurana. Dne 15. in 16. avgusta je tudi 50letnica Kola jahača in vozača z dirko. Na večer dne 16. avgusta vozi poseben vlak do Pragerskega. Kdor si hoče ogledati Ljutomer in njegove slavne gorice, ki ima sedaj ugodne železniške zveze na vse strani, posetiti obrtno razstavo in s tem podpreti obrtništvo, kdor hoče končno prisostvovati tudi znanim konjiskim dirkam, naj ne zamudi te ugodne prilike.

Srebrena maša in blagoslovitev novih zvonov pri Sv. Križu pri Ljutomeru. V nedeljo, dne 26. t. m., bodo slavili pri nas naš domaćin dr. Matija Slavič svojo srebrno sv. mašo. Dne 9. avgusta pa bomo obhajali slovesno blagoslovitev treh novih zvonov. Zvonove bo blagoslovil mariborski vladika dr. Karlin.

Novice od Sv. Bolzenka pri Središču. Dne 20. t. m. je minulo 25 let, odkar je naš preč. gospod župnik Fr. Planinc služil prvo sv. mašo. Bog daj občespoščovanemu in priljubljenemu gospodru župniku, ki je toliko storil za našo cerkev, še veliko zdravij in veselih let, da bi še včakal tudi zlatega mašniškega jubileja. Bog ga živi! — V pondeljek ob 2. uri zjutraj je umrl na Vitanu v starosti 72 let posestnik, Franc Šoštarč. Bil je prava slovenska, kmetska korenina, poštem in odkritosrčen. Dolga leta je bil »šolski oče« tukajšnje šole, ter cerkveni ključar do svoje smrti. V družbi je bil vesele narave in vsak je vzljubil »očeta« Šoštarča. Pred poldrugim letom je revča zadela kap; vendar pa se je s pomočjo domaćinov še peljal v svoje ljubljene gorice, da jih še enkrat vidi. Preteklo nedeljo se je cutil boljšega in zato je prosil, da ga peljejo tudi na dom in njegove najmlajše hčerke, ki se je letos omožila v Medžimurje, ker še ni bil nikdar tam. Na poti pa je zdrival konj, koleselj se je razbil in Šoštarč je dobil tako težke telesne poškodbe, da je v noči umrl, previden s sv. zakramenti za umirajoče. Počivaj sladko, dragi France! Na svidenje nad zvezdam! Zapusčeni družini pa naše sožaljenje.

Naplava utopljenca in samomor učiteljice. Pri Sv. Marku niže Ptuja je naplavila Drava moško truplo. Utopljenec, ki je bil v vodi že najmanj 10 dni, je 30 let star in mu manjkajo trije prsti na levi roki. Imena utopljenca še niso dognali, ker se ni našlo pri njem nič, iz česar bi se dalo sklepati, kdo in kaj da je. — Z zastrupljenjem si je končala v Rogoški Slatini mladostno življenje učiteljice iz Zemuna pri Beogradu, gospica Nikovičeva. Vzrok samomora je še neznan.

Iz Ptuja do Moškanje se je dne 15. t. m. izgubila denarnica z nekaj denarjem in železniškimi legitimacijami. Ker legitimacije za druge osebe nimajo nobene veljave, se prosi, da se iste proti pošteni nagradi oddajo pri Tomažu Kovačec, posestniku, Samužani, pošta Sv. Marjeta pri Moškanjih.

Radi tativne pod ključem. Iz Zavrča poročajo: Dne 14. t. m. je bil aretiran in ptujskemu sodišču izročen tuk. poštni odpravnik Franc Feguš zaradi tativne, oziroma napeljevanja k temu poslu. Feguš je že kraljal dalje časa in žandarmerija je našla veliko zalogo manufakture in drugih stvari pri njem in pri njegovih starših pri Sv. Marjeti. Škoda se računi nad 40.000 kron. Kot uradnik je bil neuljden in surov proti strankam, posebno proti naročnikom naših listov in sploh proti naši stranki. Bil je prijatelj Trohe. Pri občinskih volitvah smo se volilci rešili Trohe, a letos se je Feguš sam rešil Zavrča. Božji mlini meljejo počasi, a gotovo!

Mavčeva Frančka je obhajala na Dobrni dne 12. julija redko slavnost 25letnice kot cerkvena pevka. Ves omenjeni čas je zahajala redno k pevskim vajam in ni zamudila ne dneva pri svitancih in pri majniški pobožnosti, da ne bi s svojim milim sopranom počastila Matere božje. Proslava se je vršila v Tišlerjevem vinogradu z govorom in petjem. Sodeloval je tudi oddelek vojaške godbe.

Kozolec zgorel. Strela je urezala v pondeljek zvečer ob razsajajoči nevihti v kozolec posestnika Antona Žolnierja v Lopati pri Celju. Ogenj je upenil do tal velikanski kozolec, ki je hranil letošnji pridelek žita in razno poljedelsko orodje. Škoda je ogromna, a zavarovalna le malenkostna.

Novice iz Vojsnika. Požigalci zopet na delu. V nedeljo, dne 12. t. m., ob pol 12. uri ponoči je začel goreti kozolec Josipa Grabarja v okolici Vojsnika. Zgorela je vsa krma in ječmen, ki je bil v kozolcu, a k sreči je bilo vse zadostno zavarovano. Najbolj zanimivo je pa to, da je začelo na spodnjem in zgornjem koncu ob enem goret. Sumi se, da je to storila zlobna roka. Sedaj nastane vprašanje: Ali se to dela res iz zlobnosti, ali iz maščevanja, ali pa celo vsled podkupljenja. Eno je gotovo, da požigalec nima niti iskrice vere v svojem srcu, še manje pa usmiljenja do svojega bližnjega. — Dosedaj je pogorelo vsled požiga že letošnje leto 12 poslopij v župniji Vojsnik. Orožništvo pa še do danes ni imelo sreče zločincev izslediti. Ako bo šlo tako naprej, bomo prisiljeni, vsak svojo poslopje ponoči stražiti, in prav, ko se približa k poslopu, se mu bo pod noge posvetilo in s tem zaznamovalo kot požigalca, ker potem mu ne bo mogoče utajiti, da ni bil na dotičnem mestu.

Cerkvene novice od Sv. Roka nad Šmarjem pri Jelšah. Veličasten shod se je vršil v nedeljo, dne 19. julija na gori. Iskreno hvaležni smo g. kanoniku dr. Vraberju za velik trud in prijaznost, ki nam jo je izkazal ob tej priliki z več. g. Julijem Vajdom, in drugimi blagimi gospodi vred. — Za Anino nedeljo, 26. t. m. se nam obeta redko veselje, h kateremu vabimo častilce sv. Roka od blizu in daleč. Se prav posebno pričakujte ta veličastna cerkev in priazni hrib Sv. Roka mnogočetvorne zastopnike Marijinih družb iz domače in sosednih dekanij. Zakaj? Ljubljanska Lichtenturnska Marijina družba je napovedala za to nedeljo svoj prihod tu sem in svojo slovesno službo božjo s pridigo tu gori ob 10. uri. Pridite tedaj v obilnem številu in skažimo vrlim Ljubljancam svoje veselje ter sv. Roka in sv. Ani svoje čestevanje. Boditi pa veseli sestanek tudi nekako nadomestilo za zlato mašo, ki bi jo ta dan imel obhajati tukaj 25. maja umrli kanonik Bohanec. — Različne izletnike in božjepotnike k sloviti romarski cerkvi sv. Roka pri Šmarju opozarjam na lepo, jedrnato pisano knjigo: »Šmarje pri Jelšah. Zgodovina in opis njegovih svetišč in pridejanih 33 slik.« Dobiva se za 7 D v Cirilovi tiskarni v Mariboru in pri cerkvenem predstojništvu v Šmarju pri Jelšah. Čisti dobiček je namenjen za vzdrževanje šmarskih svetišč.

P. n. županstva, ki nam niso še poravnala zneska za brošuro »Kako sestavljati in popravljati volilne imenike«, prosimo, da nam znesek 4 din. čimprejje poravnajo. — Tajništvo SLS v Mariboru.

<

mostojni — pa so »samostojnemu« »kmetu« preveč kmetovarski. Danes samo ta opomin! Da ne bo mislil, da mu bo bojkot uspel.

Zavrče. »Jutro« bobna v svet, da se je pri nas ustanovila krajevna organizacija stranke SDS ter da se je dne 12. t. m. izvolil članski odbor. Resnica je ta: Eks-župan Troha, ki je obut v radikalne šolne ter oblecen v samostojni jopič, si hoče na glavo posaditi demokratsko kapo, da bo zgledal bolj državotvorno. Zabil je pod pretvezo agrarne reforme nekaj ljudi na svoj lin, kakor že on zna. Omenil ni popolnoma nič o kaki stranki, ampak samo tole: Izvolili bomo odbor agrarne reforme, ki bo zemljo delil ter branil pravice agrarnih interesentov, ker g. Ulm hoče zemljo nazaj imeti. Na ta lin so se nekateri žalibog usedli, a niso vedeli, da so se prodali stranki, ki piše našo kri. G. Troha, bodite mirni, saj veste, da imate zapoved od svoje gospe, ki se glasi: »Politiko pa le pust na mir, družač boš sam ostal!« Da stranka ne bo napredovala, to je gotovo.

Teharje pri Celju. Častilce sv. Ane opozarjam, da se letos vrši cerkveno prošenje prav slovesno v nedeljo, dne 26. t. m., takozvani »Anin sejm« pa je drugi dan v pondeljek, dne 27. t. m. Savinjsčani, na prav veselo svinjenje!

Solčava. Dne 12. t. m. je naše štiri nove zvonove slovesno posvetil preč. g. Jurak, opat celjski. Zvonove je vlija zvonarna Št. Vid nad Ljubljano. Čutimo dolžnost, da se tem potom zahvalimo livanju za oblikovno lepo izdelane, posebno pa za harmonično izredno ubrane zvonove. Škof izvedenca gg. dr. Kimovec in p. H. Sattner sta se v oceni zelo poohvalno izrazila. Zvonarno toplo priporočamo. — Ob prilikl vsakoletnega shoda Koroščev v Solčavi dne 2. avgusta bo blagoslovitev nove, iz domačega marmorja in deloma betona izdelane kapelle. K slovesnosti vabimo vse priatelje naše lepe Solčave.

Sv. Križ pri Rogaški Slatini. V Vincu je umrl dne 15. t. m. najstarejši župljan od Sv. Križa, posestnik g. Anton Kamenšek, p. d. Vinški, star 87 let. Pogreb se je vršil dne 17. t. m. Na njegovi zadnji poti so ga spremljali trije čč. gg. duhovniki od Sv. Križa in med drugimi skoraj vse številni sorodniki. Rajni je bil zelo ugleden, priljubljen in radodaren župljan, katerega je cela župnija spoštovala. Svojo zakonsko družico je preživel ravno za tri in pol leta. Novi zvonovi pri Sv. Križu, kateri so bili posvečeni in potegnjeni v zvonik ravno na njegov smrtni dan, so njemu prvemu zapeli žalostno pesem. Svojo veliko posestvo je zapustil v dobrih rokah najmlajšega sina Ivana. Naj stari Vinški v miru počival Bodi mu zemljica lahka!

Ložno pri Rogatcu. Naša romarska cerkev je dobila člansko leto v najhujši zimi dva nova zvona, ki smo ju potegnili v stolp, ko sta bila od domačega č. g. župnika blagoslovljena. Letos po Veliki noči pa smo jima naročili še tovarša, ki bo tehtal 650 kg ter v glasu g. vabil Marijine častilce od blizu in daleč na romarske shode. Ker bo stal lepih novcev, zato prosimo vnete častilce loženske Matere božje, da bi kako večjo svotico prinesli in položili na oltar, ali poslali na župni urad Sv. Florijana. Za te večje dobrotnike se bo vsak mesec po prvem služila sv. maša v tej cerkvi. Zvon je naročen pri znani livanji Bühl v Mariboru ter bo dovršen proti koncu meseca avgusta in z vodom prepeljan na naš prijazen hribček. Dan slovesne blagoslovitve se bo pravčasno oznanil v tem časniku, da se bomo takrat sešli v ogromnem številu.

Šmarje pri Jelšah. V nedeljo, dne 26. t. m., po rani službi božji se vrši pri nas pri cerkvi ali v Katoliškem domu shod Slovenske ljudske stranke. Govori tajnik Kranjc in poslanec Škoberne (ako bo mogel priti pravčasno iz Beograda).

Kozje. Tajništvo SLS v Kozjem do dne 15. avgusta t. l. ne uradije, na kar se opozarjajo vsi somišljeniki in priatelji.

Gospodarstvo.

ZAHTEVE NAŠIH VINOGRADNIKOV.

Resolucije, ki so bile sklenjene na občnem zboru Saveza jugoslovenskih vinogradnikov za Slovenijo ter poslane na pristojna mesta, se glasijo:

1. Ministrstvu poljoprivrede in voda, odelenje za poljoprivredno nastavu, Beograd.

Vinogradniki Slovenije, organizirani v pokrajinskem Savezu jugoslovenskih vinogradnikov ter zbrani na občnem zboru Saveza dne 27. 6. 1925, iskreno pozdravljajo ustavnitev višje vinarske in sadarske šole v Mariboru, ki je za napredek našega vinogradništva in sadjarstva velike važnosti. Istodobno pa se protivimo ukiniti nižje vinarske in sadarske šole v Mariboru, ki je nujna potreba za našega kmeta-vinogradnika.

Vsled tega nam je čast predlagati ministrstvu, da blagovoli poleg višje šole za vinarstvo in sadjarstvo očuvati tudi dvoletni ali vsaj enoletni nižji tečaj, ki bodi namenjen edinole izobrazbi kmetskega naraščaja.

Omenjena kombinacija je mogoča pod enotnim vodstvom in že gospodarstvo šole zahteva omenjeni nižji tečaj.

2. Ministrstvu poljoprivrede in voda, odelenje za vinogradarstvo in vočarstvo, Beograd.

Ker je nova carinska tarifa močno zadela poleg raznih kmetskih potrebsčin tudi vinogradniške in kletarske potrebsčine, prosimo ministrstvo poljoprivrede in voda v imenu pokrajinske zveze jugoslovenskih vinogradnikov za Slovenijo, da se nove tarife na te predmete ukinijo, ali vsaj znižajo, ker so ravno vinogradniki navezani na marsikaterje inozemske izdelke, ki se pri nas ne izdelujejo, oziroma po kvaliteti daleč zaostajajo za inozemskim blagom.

Da more ostati naše vinogradništvo na tem višku, na katerega se je povspelo, oziroma da more napredovati z uspehom, je ukinitev, oziroma znižanje novih carinskih tarifov prepotrebno.

3. Ministrstvu finanč, Beograd.

Slovenski vinogradniki, zbrani na občnem zboru pokrajinske zveze jugoslovenskih vinogradnikov za Slovenijo, dne 27. 6. 1925, so odločno proti obdachenju ročnega dela kmetskih delavcev, prav posebno pa še proti obdachenju njihovih naturalnih prejemkov, ker vse te izdatke mora nositi na koncu vendarle posestnik sam, ki je že do sedaj preveč obdačen.

4. Finančnemu odboru narodne skupščine, Beograd.

V Sloveniji obstaja že drugo leto Pokrajinska zveza jugoslovenskih vinogradnikov, ki si je stavila za svoj cilj pospeševanje vinogradništva in čuvanje stanovskih interesov svojih članov in vinogradnikov sploh. Za uspešno delovanje vsakega večjega društva je pa neobhodno potrebno društveno glasilo.

Zaradi tega se obrača odbor Zveze na finančni odbor narodne skupščine s prošnjom, da podpre društvo s primerljivo letno podporo in mu omogoči izdajanje društvenega strokovnega glasila za vinogradništvo, ki je v Sloveniji posebno važnega gospodarskega pomena.

5. Finančnemu ravnateljstvu, Ljubljana.

Na občnem zboru Pokrajinske zveze jugoslovenskih vinogradnikov za Slovenijo v Mariboru dne 27. 6. 1925 se je govorilo, da se baje vtihotaplja na naše ozemlje velika množica italijanskega vina, ki se potem prodaja pri nas kot dalmatinsko vino.

Ker je zvezina glavnega naloga, da povsod čuva interese vinogradnikov, si dovoljujemo opozoriti Vas na to in prositi, da se v pozitivnem slučaju potrebno ukrene.

Za odbor:

Robert Košar, predsednik. Inž. Ivo Zupanič, tajnik.

O REJI DOMAČIH ZAJCEV.

Reja domačih zajcev ali kuncev je pri nas brezvonom pre malo razširjena. Belgija, znana napredna kmetijska in industrijska dežela, nam prednjači tudi v tem oziru. Ona je pred svetovno vojno prodajala na Angleško za letno 26 milijonov frankov domačih zajcev. Iz Belgije izvira zategadelj tudi ena najlepših pasem kuncev, t. j. belgijski orjak. Prava dežela kuncev pa je Francija, ki je z vzgojo teh domačih živali zasluzila letno 160 milijonov frankov. Tudi v Nemčiji so kunci zelo priljubljene domače živali in njih reja se nahaja tam na višini sedanjega časa.

Malokatera domača žival je za mladino, kakor tudi za odrastli svet tako vabliva in glede krme tako skromna, kakor kunc.

Vsek človek, ki dela v zaprtih prostorih, si prav rad privošči kakšno razvedriло po svojih službenih urah, za kar je zajčereja kakor nalačči priravnava. Pa tudi za delovnega kmetskega človeka je pravi užitek, ako se more pozabavati s kunkčki po napornem delu. Nabiranje trave in sena za zajčke je razven tega eno najljubših opravil za otroke, ki še niso sposobni za težka dela.

Meso domačega zajca igra v ljudski prehrani v Belgiji, na Francoskem in v Nemčiji veliko vlogo. Če je meso primerno pripravljeno, je ne samo zelo redilno, ampak tudi zares izborna jed. Pri nas imajo ljudje še nekako nezupanje do mesa domačega zajca, a to bržkone vsled tega, ker ga ne znajo dobro pripraviti.

Vpoštevajoč zgornje navedbe, je gotovo odveč povdarjati še posebej, da je reja domačih zajcev jako dobitkovska. Vprašanje smotrene zajčereje zasluži, da razpravljamo o njem temeljiteje in obširnejše.

Zajec ali kunc, ki ga redimo dandanes v ljudsko hrano, ali pa tudi iz veselja ali športa, izhaja od divjega ali poljskega zajca. Sčasoma so iz tega nastale različne plemenske vrste danes živečega domačega zajca. Spada med glodavce in tvori s poljskim zajcem trinajsti rod glodavcev. Vendar danes paritev domačega zajca z divjim ni več mogoča.

Domači zajec je kaj mirna, z vsem zadovoljna in plaha žival. Vsled teh lastnosti in radi hitre ploditve se ga mnogokrat omenja v pregovorih, zlasti primerjanja z nagloplodivijo niso redka.

Vsaka zajka povrže na leto povprečno 30 mladičev in je vsled tega mogoče zajce v kratkem času zelo razploditi. Mlada zajka se more pariti že s sedmim mesecem, samci pa so spolno dorastli z osmim mesecem. Oplojena zajka znotraj po preteklu enega meseca kakih 6 do 12 mladičev v gnezdecu, katerega si v ta namen napravi iz slame, sena ali listja. Naznotraj si ga mehko postelje z dlanom, ki si jo populi s trebuša. Mladiči pridejo na svet slepi in skoraj čisto goli. V nekaj dneh dobre kratko dlačico, izpreglejdo pa šele deveti dan. Koncem tretjega, po leti tudi že koncem drugega tedna mladiči zapustijo gnezdo ter stikajo za materjo in njenim mlekom. Po šestih tednih se smejo odstaviti, oziroma že odstraniti od matere (belgijski orjaki in srebreci za dva tedna pozneje) ter razvrtiti po posebnih klečkah, ali ves zarod skupaj, ali pa v gručah po 5 do 8. Seveda ne gre starki jemati vseh mladičev naenkrat, ampak polagoma, po 2 na dan. S četrtim mesecem so mladiči dobrni za zakol, s sedmim pa se že smejo pariti ali pripusčati k plemenitvi.

Popis najboljših pasem domačega zajca:

1. Velike pasme.

Belgijski orjak je razširjen zlasti na Flanderskem, kjer tudi najbolje uspeva. Dobro oskrbovane čistoplemenske živali te vrste so po 70 do 75 cm dolge ter tehtajo po 8 kg. — Plemenski znaki: Podolgovat život, dolgi, pokonci stoječi uhlji, velike in rjave oči, pri starejših podtrapek. Navadne barve so: zajčereja z belim trebu-

hom, dobijo se pa tudi živali temnosive, železnatosive, črne in modrikaste barve. — Belgijski orjak je zelo mesnat, samica vrže često po 10 do 12 mladih, obrejiti pa se sme le po trikrat na leto. Mladiči morajo sesati najmanj osem tednov.

Francoski mrkač ima kratek, čokat život, okroglo glavo, ki je podobna kozličevi in ima pobešene uhlje. Zajci te vrste so jako mesnati in tehtajo spitani do 7 kg. Najlepši so oni sive barve in črno pisani. Francoskemu mrkaču zelo podoben je angleški mrkač, ki se razlikuje od prvega po tem, da ima še daljše in širše uhlje.

Nemški lisasti orjak je tudi zelo mesnat ter ima drobne kosti. Velikost in oblika kakor belgijskega orjaka, le nekoliko bolj čokat je. — Plemenski znaki: Orjaška postava, temeljna barva je snežnobela z lisami, uhlji temnobarvi, temnobrobljene oči, po hrbitu vijugasta črte, ob straneh lise, na nosnicah metuljček. Lise so navadno črne, včasih pa tudi temnosive, rumene, modrikaste ali zajčesive, ne smejo pa biti pojekopljene s kako drugo barvo. So za plemo zelo priporočljive živali.

2. Srednje velike pasme.

Francoski srebrevec je zajčja pasma, ki si obeta najboljšo prihodnjost. Njegov predhodnik je sivi srebrec, česar domovina je Siam in Indija. Tam ga redijo že več tisoč let. Te vrste zajcev imajo zatorej najdaljšo preteklost in po vsem pričakovanju tudi najlepšo bodočnost. So zelo utrjene, krepke, potrebujejo malo krme, samice pa so dobre in zelo rodovitne matere. Kosti so drobnih in dajo veliko mesa. Zelo lepi so njihovi kožuh. Srebrna barva je posledica tega, ker so nekatere posamezne dlake daljše in na koncih bele. Čim več je takih dlak z belimi konci, tem svetlejša je barva. Nenavadno živahni mladiči so črne barve, ko pridejo na svet. Srebrno barvo začnejo dobivati šele po 6. tednu, popolni srebreci pa postanejo še le po dovršenem 6. mesecu. — Plemenski znaki: majhen život s precej močnim hrbitičem, enakomerno srebrna barva, pokonci stoječi uhlji. — To pasmo so začetkom pri nas redili samo Angleži za šport. Glavno pri reji je bilo, da teža živali nikdar ni smela biti večja kot 2½ do 3 kg. Po križanju te pasme z belgijskim orjakom so si vrgojili Francoski, ki so zahtevali pred vsem, da ima žival veliko mesa, takozvano pasmo francoskih orjaških srebrecov ali šamanjskih srebrecov. Te živali so sicer nekaj svetlejšje barve, dosežejo težo 6 do 7 kg ter dajo potemtakem veliko mesa in hkrati velik dragocen kožuh. Zato moramo prisovati tej pasmi vso prihodnost.

Renski lisec ima črne in rumene lise na belem temelju, enako kakor nemški lisasti orjak, samo da je nekoliko manjši od tega. Života je vitkega in nekaj zelenjene. Zadnji del je dobro razvit, glava nekoliko podolasta. Renski lisec tehta 4 do 5 kg.

Japonski kunc je nekoliko manjši od renškega lisca. Njegov život je zelenjen, uhlji so 10 do 12 cm dolgi ter močni in pokončni. Pri njem se opažajo tri pisane barve: sivobela, rdečurumena in črna, ki se strogo ne ločijo, ampak zlivajo skupaj, oziroma prehajajo druga v drugo. Japonski kunc tehta približno 4 kg.

3. Male lahkje pasme.

Holandski kunc je podoben navadnemu hlevskemu domačemu zajcu tako po svoji obliki, kakor životu. Barve se živo ločijo druga od druge. Začetnikom priporočamo to pasmo, ker je zelo plodovito. Samice so jako dobre matere. One doje in odredijo tudi zanemarjene mladične težke pasem, ako jih denemo koj prvi teden v njihovo kletko.

Ruski kraljiček je zmerna, živahna živalica, ki se nenavadno hitro plodi. Plemenski znaki: bel život, uhlji pokonci stoječi, nos, uhlji in noge črne, oči rdeče. Tehta 2½ do 3 kg. Kožuh je zelo dragocen. Mladiči so rožasto-rdeče barve, ko pridejo na svet. Pravo barvo zadobijo šele med razvojem.

Poljski kraljiček se tudi hitro plodi. Života je čokatega. Uhlji so pokonci stoječi, glava debela in okrogla, barve po večini bela. Živali so zmerne ter imajo dragocen kožuh, vsled česar se njih reja priporoča. Tehta do 3 kg.

Približno enako težek je alaški kunc, ki je polnoma črne barve, ki je v svojem temelju nekajko golobje-modra. Život je zelenjen, uhlji pokonci stoječi. Kožuh se uporablja za imitacijo alaške kožuhovine, ki je zelo drag.

Kdor hoče rediti živali samo za zakol, se more posluževati tudi takih vrst, ki so nastale potom križanja. Take živali dobimo, ako parimo samca kake pasme s samico kake druge, navadno manj plemenite pasme. Take potom križanja nastale pasme navadno niso tako ob

malih sredstev ne morejo vršiti; bodo se pa gotovo prihodnje leto tam vršila. K premovanju so v Ptiju pripuščeni konji mrzlo- in topokrvnih, v Ljutomeru le topokrvnih, drugje pa le mrzlokrvnih plemen.

Mariiborski trg dne 18. julija 1925. To pot so kmetje pripeljali 30 s krompirjem, 35 s čebulo in drugo zelenjavjo in 25 s sadjem naloženih voz na trg. Kupčija pa se je razvila že rano zjutraj. Tudi tokrat je bilo hladno vreme vzrok da je prišlo 17 slaninarjev na trg in tudi to pot je vreme vplivalo na cene, katere so bile svinjini 25 do 35 din., slanini 25 do 30 din. in drobu 20 din. za 1 kg. Domači mesarji pa konkurirajo s cenami med seboj in zato so te zelo različne. Goveje meso se je prodajalo po 10 do 19 din., teleče po 12.50 do 20 din., svinjsko po 17.50 din. 1 kg; klobase po 25 do 35 din, prekajeno meso po 30 do 40 din. loj po 10 do 12 din. in drob po 7 do 15 din. za 1 kg. Perutnine in drugih domačih živali je bilo okoli 1400 komadov. Cene so bile približno iste, kakor pretečeni teden in sicer piščancem 15 do 20 din., večjim 25 do 60 din., kokošem 30 do 50 din., racam in gosem mladim 25 do 30 din., starim 60 do 100 din., puranom mladim 30 do 35 din., starim 60 do 120 din., domaćim zajčkom 7 do 40 din., kozličem 40 do 80 din., kanarčkom samcem 100 din., samicam 35 din., grlicam 25 do 35 din., mladim psom 30 do 40 din. komad. — Zelenjava, sadje in druga živila: Cene so bile krompirju 6 do 6.50 din. za mernik, oziroma 1.50 do 2 din. za 1 kg, čebuli lanski 5 din. za kg, letošnji 2 do 3 din., letošnjemu česhu 3 do 5 din. za venc, ohrovtru 1 do 1.50 din., ohrovtovi repi 0.75 do 1 din. za komad, solati 3 do 5 din. za 1 kg, glavnati solati 0.50 do 1.50 din., brazilijski 1 do 2 din. komad, kumaram 0.25 do 3 din. komad, stročjemu grahu 5 din., stročnjem pasuljem 5 do 7 din. kg, luščenemu grahu 7.50 din. za 1 liter. Črešnjam (ki se dobivajo le še tuintam) 8 do 12 din., jabolkam in hruskam (letošnjem) 8 do 12 din., sливам ranim 6 do 8 din., okroglim 6 din., marelicam 15 do 18 din., brezkam 18 do 25 din., ribizlu 12 din., smokvam 16 do 20 din., posušenimi figam 10 do 16 din. kg, jagodam 8 do 12 din., borovnicam 2 do 2.50 din., malinam 6 do 10 din. liter, pomarančam 1 do 3 din., limonam 0.50 do 1.50 din. za komad, siru trapistovskemu 32 do 35 din. kg, sirčku 1 do 8 din. za hlebček, maslu surovemu 40 din., kuhanemu 54 din. kg, karfijolu 3 do 12 din. komad, mleku 2.50 do 3 din., smetani 11 do 12 din., maslinemu olju 24 do 26 din., bučnemu olju 18 do 20 din., malinovcu 35 din. liter. Cvetlicam različnim 0.50 do 6 din., oziroma z lonci 15 do 75 din., palmam z lonci 25 do 100 din. 1 komad. — Lončena in lesena roba 0.50 do 160 din. 1 komad; lesene vile za seno 15 do 20 din., grable 20 do 25 din., brezove metle 2 do 5 din. komad. — Seno in slama: V sredo, dne 15. t. m. so kmetje pripeljali 14 vozov sena in 2 voza slame, v soboto, dne 18. t. m. pa 8 vozov sena in 10 vozov slame na trg. Cene so bile senu 50 do 70 din., slami pa 25 do 35 din. za 100 kg, oziroma 1.25 do 1.75 din. za snop.

ZITNI TRG.

Trgovina z žitom postaja živahnejša. Dobra letošnja letina bo koristila poljedelcu kot kupcu. Prvi bo za obilno žetev izkupil lepe svote denarja, drugi bo pa prišel do potrebnega živeža po primerni ceni. Cena žitu in poljskim pridelkom povsod nazaduje. V Sloveniji opažamo to na trgih v mestih, kamor kmetje vozijo svoje pridelke ter jih čimdalje ceneje ponujajo. Tudi na žitni borzi v Novem Sodu se cene dnevno menjajo. Zanimanje kupcev še ni posebno veliko, opaža pa se, da izginjajo iz našega žitnega trga ameriška pšenica in italijanska moka, ki sta dolgo časa niščim proizvodom konkurirali. — Mlini so pričeli kupovati novo pšenico v manjših količinah, ker imajo v zalogi še precej stare moke, katero hočejo še preje razprodati. Novo pšenico plačujejo po 305 do 310 din. za 100 kg. — Promet s konuzo je živahen; izvaže se po Donavi na Češkoslovaško in v Avstrijo. Cena za 100 kg je 195 do 200 din. franko tovorna postaja ali šlep. — Živahno povpraševanje je vladalo po ječmenu; prodajal se je po 185 do 190 din. — Oves je v ceni poskočil od 220 na 235—240 din. 100 kg. — Moka nularica se prodaja na veliko po 6.20 do 6.40 din. za 1 kg.; italijanska moka je nekaj ceneje.

Zetev se je pričela že po celi Evropi in od povsod prihajajo poročila o ugodnem poteku. Iz Amerike pa poročajo, da je zadnje mesece vladala silna suša ter bo zetev zelo slaba. Cene žitu so zato v Ameriki znatno poskočile in prihodnje leto ne bo v stanju, izvažati v Evropo tolike množine žita, kot letos.

Hmelj. XIII. poročilo Hmeljarskega društva o stanju hmeljskih nasadov v inozemstvu. Žatec, ČSR, 18. 7. 1925. Ugodno vreme in zadostne padavine minulih dni so povzročile, da je rastlina lepo napredovala v razvoju, da je polna cvetja, ki že tudi prihaja v kobule. Začetkoma prav dobro stanje se je pa sedaj v toliko izpremenilo, da se prikazujejo posledice ponovne pomnožitve hmeljskih ušic in posledice hladnih noči. Poleg medene rose se javlja v posameznih nasadih tudi črna rosa. Tudi bakreni palež se pri hudi vročini bolj prikazuje. Vsled navedenih škodljivcev se stanje naših hmeljskih nasadov ne more več označiti kot tako zadovoljivo, kakor smo jo javili v našem zadnjem poročilu. Od vremena bodočih treh tednov je odvisna množina letošnje letine: ali bo le-ta obila ali pičla polovica normalne množine. Sedanje stanje kaže bolj na drugo polovico. — Cene so 2400 do 2600 čK za 50 kg. — Vsled silne vročine se je konzum piva povekšal in je upati, da se bode tudi zboljšalo razpoloženje na hmeljskem trgu. — Savez hmeljarskih društev.

Hmelj. XII. poročilo Hmeljarskega društva za Slovenijo o stanju hmeljskih nasadov v inozemstvu. Žatec, ČSR, 14. 7. 1925. Stanje hmeljskih nasadov v naši okolici je vobče prav zadovoljivo. Pričakujemo dobro polovico

polne letine. Drugoletni hmelj zaostaja v razvoju. Isto se godi s hmeljem v nizkih legah, kjer je rastlina trpela po bolhaču in po ušicah. Obrambna dela se nadaljujejo. Ušice se pa najdejo tudi v nekaterih lepih in krepkih nasadih. Minuli teden je izdatno deževalo, kar je bilo rastlini v prid. Cvetje prehaja pomalem v kobule. Razpoloženje na trgu je mirno, cene padajoče. Plačuje se po 3000 do 3100 čK za 50 kg. Savez hmeljarskih društev. — Uštek, ČSR, 14. 7. 1925. Stanje hmeljskih nasadov je pri nas vobče zadovoljivo. Nadaljni razvoj je odvisen od vremena prihodnjih štirih tednov. Po deževju imamo občutljivo hladne noči. V pozno obrezanih nasadih je cvetje le redko. Ušice so se zopet prikazale in se obrambna dela nadaljujejo. Hmeljarsko društvo.

Nove 100dinarske bankovce dobimo. V Franciji so bili izdelani za našo državo novi 100dinarski bankovci. Nove bankovce je pripeljal iz Francije parobrod v našo luk ona Sušak v 54 zaboljih. Vrednost novih bankovcev znaša 540 milijon dinarjev.

Vrednost denarja. Ameriški dolar stane 55.80—56.80 din., češka krona 1.64 do 1.67 din., italijanska lira 2.11 do 2.15 din., francoski frank 2.66 do 2.71 din., nemška marka 13.49 do 13.64 din., avstrijski šiling 7.98 do 8.10 din., angleški funt 276.08 do 279.08 din., švicarski frank 11.05 do 11.45 din., holandski goldinar 22.75 do 23.05 din. V Curihu znaša vrednost dinarja 9.05 centimov.

Upravništvo opetovano opozarja, da odgovarja na razna vprašanja le takrat, ako je priložena poština za odgovor. Dalje prosimo, da pri vprašanjih navedete stevilko oglasa, s čemer je delo jako olajšano!

MALA OZNANILA.

Iščem viničarja z večimi delovnimi ljudmi. Nastop takoj ali v jeseni. Peitler, Limbuš pri Mariboru. 864 2-1

14 leten fant z dobrimi spričevali, želi mesto učenca v trgovini z mešanim blagom. Naslov v upravništvu. 869

Za Celje se išče prva in druga sobarica v hotelu. Posredovalnica Sager, Celje, Aleksandrova ulica 9. 871

Viničar, zanesljiv, in trezen s 5 delavskimi močmi, se sprejme. Vpraša se v trgovini Šepc, Maribor, Grajski trg št. 2. 875

Išče se družabnik z nekaj kapitalom, na zelo prometnem kraju na Štajerskem, eventualno se proda. Naslov v upravništvu. 860

Zanesljiva osoba išče službo v kuhinji, da bi se kuhati na učilu. Hedviga Steblovnik, Rečica ob Paki. 863 3-1

Išče se družabnik z nekaj kapitalom, na zelo prometnem kraju na Štajerskem, eventualno se proda. Naslov v upravništvu. 844 2-1

Pridnega pekovskega učenca, ki se razume tudi na konje sprejme Pavel Feigl, Gaberje št. 20 pri Celju. 851 2-1

Ekonom, oženjen, z dobrimi spričevali, želi službe za vinoigradno posestvo. Naslov v upravništvu. 808 5

Proda se posestvo z vsem letošnjim pridelkom, tri četrt ure oddaljeno od mesta Celje, v meri približno 16 oralov z zidano hišo in gospodarskim poslopjem, s hlevom za živino in svinje. Vse je z opeko krito in leži ob cesti, ki vodi iz Celja proti Laškemu tiljeležniške postaje, ter obstoji iz njiv, travnikov in gozdov. Pojasnila daje Franc Kolenc, trgovec v Celju, Narodni dom. 880

Proda se gostilna v sredini manjšega mesta na Štajerskem, električna luč. Poslopje vse v dobrem stanu, zraven je 5 oralov rodovitne zemlje. — Proda se tudi lepa viničarija 6 oralov zemlje, redita se dve kravi. Hiša je nova in prostorno zidana ob okrajni cesti pol ure od mesta. Proda se oboje skupaj ali vsako posebej. Plačilni pogoj ugoden. Naslov v upravništvu. 854

Predata se 2 lepi posestvi z lepo zidanimi poslopji. Prvo za 15.000 D, drugo za 30.000 din. Vpraša se pri Josipu Pösilovič, Podgrad št. 5, Št. Jurij ob Juž. žel. 868 3-1

Velika enonadstropna hiša z gostilno, s posebnim poslopjem, s klavnicno, pralnicno in hlevi, ter lepim obširnim vrtom za zelenjavo, na prometni cesti blizu koroškega kolodvora v Mariboru, je radi starosti lastnika na prodaj za 375.000 D. V hiši je sedem stanovanj, trgovina z mešanim blagom, brivnica, mesarstvo, dobrohodnjeni klavniški in gostilniški inventar, ter razne druge pritlikine. Kupnina se plača po dogovoru. Samo za resne reflektante. — Vprašati je v gostilni Žnuder Maribor, Frankopanova ulica št. 11. 872 2-1

Proda se po nizki ceni posestvo blizu postaje Pragersko hišo in 4 oralni zemlje. Franc Dre, Morje, pošta Fram pri Pragerskem. 876 2-1

Hiša za vponjenca z velikim vrtom, 2 in pol oralna gozda, blizu železniške postaje se ugodno proda. P. Černjavič, Slovenski Ilj v Slov. gor. 816 2-1

Proda se posestvo z malim. Z avdilom vrednost se dobi v drogeriji Sanitas v Celju. 834 10-1

Jabelka --- Slive

Potrebujem za izvoz veliko množino jabelk in sliv. Kateri posestniki hočejo svoje blago najboljše spraviti v denar, naj pišejo na me. Potrebujem tudi šest nakupovalcev, ki morajo biti sami posestniki.

Ivan Göttlich, Maribor,
veletrgovina sadja, Koroška cesta 126a in 128a.

POZOR!
Samo 300 D franko nadom!

Ta garnitura kuhinjske posode je iz najboljšega aluminija; snežno bela in desetletja trpežna. Dobavlja se proti predplačilu ali povzetju.

Koroška industrija INŽ. J. & H. BOHL, Maribor, S.S.R.

Posode držijo in to gornja vrsta od leve na desno po ca 2 1/4, 1 1/2 in 1 1/4 litra in spodnja vrsta po ca 1, 1 1/4, 1 1/2, 1 1/4 litra, ponevima 20 cm premera. Naročite takoj, ker ne vemo, ako nam bodo razmere dovolile, vzdržati trajno to ugodno ponudbo.

Cenik brezplačno. Inserat priložiti. Ako ne ugaja, se vrame radevolje nazaj.

Enega bilapca h konjeni in ene gaga mlinarskega vajenca, sprejme pod dobrimi pogoji v službo oziroma v učenje ob polnoma prosti oskrbi in primerni plači. Ponudniki naj se oglase v paromlinu J. Zadra vec v Središču ob Dr. 878 2-1

Pošten kočijaž išče službo. Naslov v upravi. 882

Služba organista in cerkovnička v Mozirju se odda. Dohodki: Stanovanje, njiva, prostovoljna bernja, šola, v denarju 1200 D letno. Dobija se tudi postranski dohodki. Prošnje do 10. 8. 1925. Nastop 1. 9. 867

Popolna oskrba! 1 ali 2 starčka brez vsake pomoči se sprejmeta takoj v popolno in dobro oskrbo do smrti, aka zo morefa pomagati s 150.000 do 200.000 dinarji pri posestvu in obrti. Cenjene ponudbe na upravništvo. 857

Sprejme se učenec, kateri bi imel veselje do mlinarske obrti; mora imeti dobro šolsko izobrazbo, ter biti poštenih starišev, vse drugo ustreno. Enako se sprejme mlinarski pomočnik, kateri ima dobra spričevala ter, da se je izučil v umetnem mlinu; sprejem obeh takoj. Anton Lah, umetni valjčni mlin na turbino v Zg. Polškavi pri Pragerskem. 817 3-1

Kuharica, stara 19 let, z gospodarskim tečajem, želi mesto pri boljši rodbini v Mariboru ali Ptaju. Naslov v upravništvo. 821 2-1

Vajence, poštenih staršev se sprejme v uk s popolno oskrbo v valjčni mlin v Savinjski dolini. Naslov v upravništvo. 839

Mesta majerja išče mlač zakanški par, razume vsa kmetijska dela, je trezen in zanesljiv. Naslov v upravništvo. 844 2-1

Pivo zmiraj enako dobro, akorabite za točenje aparat z zračnim pritiskom na kolo, ki ga proda M. Lah, Maribor, Vetrinjska ulica 7. 883

Stare tračnice (šine), 1 kg po 2.2 D se dobi v Mariboru, Vravzova ulica 9-III. 865 3-1

Krompir. Nudim več vagonov prvorstnega savinja, krompirja za jesensko sezijo. Reflekant je naj poslije svoj naslov na upravništvo pod Šifro — Krompir 879, da budem zamenjal v vsakem naznaničem ceno. 879 2-1

Na prodaj je po ceni 1 ročna črpalka s sesalno cevijo in cevjo za visoki pritisk; tudi drugo orodje, pripravno za gasilno društvo ali upraviteljstvo veleposestev. J. Cz., Slovenska ulica 37-I. 845 2-1

Jesenove in orekove hlobe lepo od 30 cm debelosti naprej brez grči kupuje proti takojnemu plačilu franko Maribor lesna trgovina Albin Paulič, Maribor-Karčevina, Praprotnikova ulica 8

Naznanilo.

Cenjenemu občinstvu naznanjam, da sem otvoril v Celju, Breg št. 14, živinozdravniško prakso.

Potrudil se budem, da si priporim splošno zaupanje, in prosim, da me v slučaju potrebe blagovolite zahtevati.

Joža Keluc, živinozdravnik.

856

Naznanilo.

Naznanjam cenjenemu občinstvu, da sem prestavil svojo klobučarsko obrt na Glavni trg zraven samostanske cerkve. Priporočam se za nadaljnja naročila, ker prodajam po najnižjih cenah in prevzamem tudi vsa popravila.

JAKOB GRADISNIK, klobučar, Slov. Bistrica.

Ustanovljeno 1879. 859

Dobre, plačila zmožne zastopnike

za spečavanje prvovrstne Laporit- zidne in strešne opeke išče na yse večje kraje 858

Lajteršberška opekarna

pri Mariboru.

Lastno delavnico

vseh vrst kotlov, kakor za žganje, vodo, paro in perilo, po najnižjih cenah, ter vse vrste popravil priporoča

MARKO ČUTIČ, MARIBOR, SLOVENSKA ULICA 18.

Kašelj in hribovost

preženete takoj s svetovnoznanim

Za čudoviti učinek prevzamemo vsako sigurnost. Trajnost dve leti. Naroča se pri: Fran Voršiču, Zagreb I — 391, za 53 din. (vstevši usnjeni etui in poština). Zahtevajte obširni prospekt!

Univ. docent in primarij

Dr. Ivan Matko

naznanja, da izvršuje pre-svetljavo, slikanje in zdravljenje z Roentgenovimi žarki (Heliopan aparati) ob običajnih ordinacijskih urah.

Telefon 357. Maribor, Slovenska ulica 4.

ZAHVALA.

Vsemogočni je v sredo ponoči dne 15. julij 1925 odpoklical našega 87 let starega prelubljenega očeta, oziroma starega očeta in pradeda, gospoda

Antona Kamenšek p. d. Vinški

posestnika

katerega smo v petek, dne 17. julija 1925, spremili k večnemu počitku. Izrekamo najtoplejšo zahvalo č. gg. duhovnikom od Sv. Križa, kakor tudi vsem sosedom ter sploh vsem, ki so prišli ga spremljati na zadnji poti. Nepozabnega pokojnika pa priporočamo v molitev ter blag spomin.

Vinec pri Rogaški Slatini, 17. julija 1925.

Zaluboča rodbina Kamenšek p. d. Vinški.

Spopominjajte se Dijaške večerje!

Dražbeni oklic

Dne 5. avgusta 1925, dopoldne ob 9. uri, bo pri podisanem sodišču v sobi št. 10 dražba nepremičnin zemljiška knjiga Ledinek v Slov. gor., vl. št. 23, cilenia vrednost 69.329 din. 80 p, vrednosti pritikline 4919 din., najmanjši ponudek 49.499 din. 20 p.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je oglašati pri sodišču najpoznejše pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se jih ne moglo več uveljavljati glede nepremičnine v šlodo zdražitelja, ki je ravnal v dobrni veri.

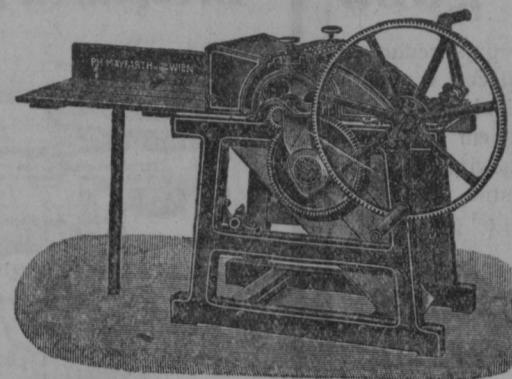
V ostalem se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski sodišča.

Okrajno sodišče Sv. Lenart v Slov. goricah,

dne 30. junija 1925.

808 3-1

Pozor!

Splošne poljedelske stroje

nudi dolgoletna tvrdka

Ivan Hajny, Maribor

Aleksandrova cesta 43, nasproti glavnega kolodvora

še po starih cenah, kljub temu, da so večina vse druge tvrdke radi povišanja carine, cene za 15—20% podražile. Posebno priporočam v nakup prvovrstne mlatilnice za ročni in vitelnji pogon, vitle (večje in manjše), žitne čistilne mline, trijerje, sadne in grozdne mline, slamoreznice it. d. po najnižjih cenah in olajšanih plačilnih pogojih. Na vprašanja točna pojasnila, postrežba solidna. Ker bom primoran tudi jaz, ko bo sedanja zaloga razprodana, radi podražene carine, cene povišati, priporočam, da se čim preje odločijo cenj. posestniki k nakupu.

Cenjeno občinstvo, pozor!

Usojam si slavnemu občinstvu naznaniti, da je dne 1. julija 1925 poteklo 30 let, odkar sem otvoril svojo trgovino z mešanim blagom v Ptiju.

Kakor sem do sedaj vedno stremel, svoje cenjene odjemalce postreči po najnižjih dnevnih cenah le s prvovrstnim blagom, tako budem to tudi v bodoče storil.

Vsem svojim dosedanjim odjemalcem izrekam tem potom za naklonjeno mi zaupanje iskreno zahvalo. Za nadaljni obilni obisk se priporočam z odličnim spoštovanjem

R. WRATSCHKO, trgovec, PTUJ, nova pošta.

KOMATI

in opreme za konje za lahko in težko vožnjo, dežne plahte za konje in vozove, svetiljke za kočije, ovratniki, nagobčniki za pse. Dalje velika izbera kovčkov in torbic za potovanje, nahrbtniki, gamaše, gonični jermenji za mline, žage itd. Popravila se sprejemajo ter točno in solidno izvršijo.

Ivan Kravos

Maribor

Trgovina in zaloga:

Aleksandrova c. 13.

Sedlar. in torbar. del.:

Sloškihov trg štev. 6.

Vsek dan sveže

goveje meso

po 12. 15 in 17.50 din. 1 kg, kakor vse vrste mesa, svinjetina, teletina itd., dalje vse vrste prekajenega mesa, kakor šunke, klobase vseh vrst. Dnevno sveže

mleto meso

pri

Tovarni klobas in mesnatih izdelkov

R. WELLE

Filialka: Maribor, Gospodska ulica 23.

Najnovejša iznajdba

v največje veselje vseh čevljarjev in občinstva, ki ljubi zdravje, štedi denar in zahteva za svoje težko prislužene prihranke res dobro, zdravo in moderno obutev!

Prvi merilni in risalni aparatni sistem, svetovni patent »NOVO!« Vsak čevlj s patentom »NOVO« brez ravnila, brez transporterja in komplikiranih računov mojstrski krovni risar in modeler! Vsak čevlj, napravljen po sistemu »Novo«, se prilagodi nogi kot vlit! Vsakemu čevljaru najnovejša svetovna moda odprta knjiga! »NOVO« je edini predpogoj in temelj prosvitu čevljarske obrti in ljudskega zdravja! »NOVO«-čevlji so bodoča znamka sveta!

Zahtevajte patent »NOVO« pri Vašem trgovcu s čevljarskimi potrebščinami, občinstvo pa ga naj zahteva pri vsem boljšem čevljaru! Pišite za pojasnila tvrdki

Seršen & Stegmüller,

Maribor, Koroška cesta 39.

318

Priporoča se

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Za poljske križe

š mnogi želijo Kristusove podobe (korpus). Da ustreže ljudem, jih je oskrba Tiskarna sv. Cirila v Mariboru, kjer se dobijo po sledenih cenah: 65 cm veliki po 550 D, 75 cm veliki po 600 D, 80 cm veliki po 700 in 800 D, 90 cm veliki po 800 D, 100 cm veliki po 950 D in po 1280 D, 120 cm ve

1700 D.

Stenski križi

z leseno podobo (korpusom) stanejo: Velikost 20 cm po 42 in 77 D, 25 cm po 55 in 90 D, 30 cm po 77 in 100 D, 35 cm po 96 in 115 D, 40 cm po 140 D.

Stenski križi

z kovinasto podobo stanejo v raznih velikostih po 4, 12, 18 in 24 D.

Stoječi križi

z kovinasto podobo stanejo v raznih velikostih in izpeljavah po 22, 24, 28, 30 in 36 D.

Izpeljava je zelo okusna in solidna ter se toplo priporoča, da si vsak, kdor križ potrebuje, kupi v Tisk. sv. Cirila v Mariboru.

DENAR

si prihranite, ako kupite manufakturne blage

v Celju „Pri solncu“

Stalno ogromna zaloga vsakovrstnega svečega blaga, kakor: suknja za moške, volneno za ženske, hlačevje, tiskovino, baržun, barhent, belo platno, rujavo plavne, nogavice, pavola, vsakovrstno moško ter žensko podplašč, brisalke, odeje, dežniki, dežni plašči, cefir in plavne platno za srajce, klot, čepice in naglavne rute.

Ne upustite se prepričati! Za obilec obisk so pripravljeni

Alojz Drofenik

Glavni trg 9 Celje Glavni trg 9

Postrežna točna

Mera obilni

la PORTLANDCEMENT

▼ sodih po 190 kg in 200 kg, in v jut vrečah po 50 kg
▼ vsaki množini po tovarniški ceni priporoča v nakup

TOVARNA CEMENTA ZIDANIMOST.

Samo na 1 besedo

in sicer na varstveno znamko »Elsa« moramo pažiti ako nam je do najboljših MIL LEPOTE IN ZDRAVJA. To so edino le FELLERJEVA MILA V OBLIKI STEKLENIC Z ZNAMKO »ELSA«, s katerimi umivati se je pravi užitek! Nežna, dobra, čista, jako peneča, diskretnega vonja v 5 različnih vrstah!

ELSA-LILIJINO-MLECNO MILO pravovrstno cvetlično milo, stori kožo mehko in nežno.

ELSA-GLICERINSKO MILO, vpliva izredno na roke, ki trpe vsled dela in mraza.

ELSA-BORAKSOVO MILO je najpriljubljenje sredstvo za odstranjevanje fatalnih peg, prištev i. t. d.

ELSA-KATRANOV MILO za lase in glave. Končno ELSA-MILO ZA BRITJE, posebno te vrste.

Z A POIZKUS 5 kosov Elsa-mila v obliki steklenic z zavojnino in poštino 52 dinarjev, toda le tedaj, ko se pošlje denar vnaprej. Po povzetju 10 dinarjev vse torej 62 dinarjev. Naročila nasloviti na:

EUGEN V. FELLER, lekar, v Stubici Donji, Elsatrg 341, Hrvatska.

Prava ura za Vas!

je Suttnerjeva ura, kajti potrebujejo točno idočo ura z jakim in preciznim ustrojem, lepo izdelano in pri vsem tem poceni. Z uro od Suttnerja boste vsekakor zadovoljni. Tvrta Suttner kot jugoslovenska podružnica lastne tovarne ur v Švicariji, jamči Vam za dobroto ustroja!

Vse nadkrijuje znamenje »IKO«! Zahtevajte bogat ilustrovani cenik. Pošljite za istega samo 2 dinarja za poštino na naslov:

TOVARNA UR H. SUTTNER
V LJUBLJANI št. 992, Slovenija.

Somišljeniki inserirajte!

Sobarico

na deželo sprejme
ED. SUPPANZ, PRISTAVA.

Suhe gobe

jajca, maslo, kupuje vedno po najboljši dnevni ceni trgovina Franc Senčar, Mala Nedelja in Ljutomer. Obenem naznanja, da se dobri v trgovini Mala Nedelja vsakrsto železo in vse drugo blago po konkurenčnih cenah. 824 2-1

Kurje oči.

Clavén je mast.

Zaščitni znak.
Dobi se v lekarnah in drogerijah ali naravnost v tovarni in glavnem skladislu
M. Hrnjak, lekarnar Sisak.

All sem že obnovil naročnino?

Denar naložite

na najboljše in najvarnejše pri Spodnještajerski ljudski posojilnici r.z.z n.z.

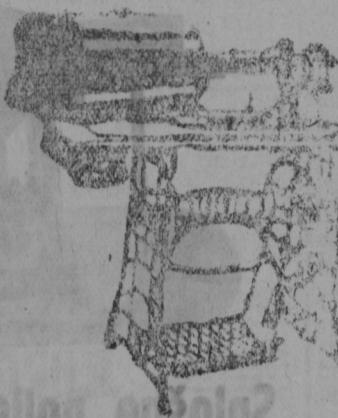
v Mariboru, Stolna ulica št. 6.

ki obrestuje hranilne vloge po

8% in 10%

oziroma po dogovoru.

Brezplacen pouk!

Najpopolnejši Stoewer šivalni stroji

za šivilje, krojače in čevljarje ter za vsak dom. Preden si nabavite stroj, si oglejte to izrednost pri tvrdki

Lud. Baraga,

Ljubljana, Šelenburgova ulica 6/I.

Naložite denar le pri

Ljudski posojilnici v Celju

registrirani zadružni z neomejeno zavezo.

Cankarjeva ulica 4, poleg davkarije

(poprej pri »Belem volcu«)

kjer je najbolj varno naložen in se najvišje obrestuje. - Rentni in invalidni davek plačuje posojilnica.

Prva žebljarska in železoobrtna zadruga v Kropi in Kamni gorici.

Adresa: Žebljarska zadruga, Krop (Slovenija).

Telefon Interurjan: Podnari.

Brzozavrt: Mačkovec - Krop.

Žebliji za normalne in ozkotirne železnice, žebliji za ladje, črni ali pocinkani, žebliji za zgradbe, les i. t. d., žebliji za čevlje, spojke za edre in prage, spojke za ladje in splave. Zelezne brane. Zobje za brane. Kljuke za podobe, zid, cevi, žlebe i. t. d. Vijaki z maticami. Podložne pločice. Matice. Žakovice za tenderje, kotle, sode, mostove, pločenino, kolesa itd. Vijaci čepi. Verige.

Vsi v načo stroko spadajoči železni izdelki po vzročih in rabah najcenejše.

Ilustrovani ceniki na razpolago! — Prodaja se samo na debelo trgovcem.

Zadružna gospodarska banka d. d.,

Podružnica v Mariboru.

V lastni, novozgrajeni palači, Aleksandrova cesta 6, pred frančiškansko cerkvijo.

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje! — Najvišje obrestovanje vlog na knjižice in v tek. računu.

Pooblaščeni prodajalec sreček državne razr. loterije.